



Ministarstvo
javne uprave

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA STRATEGIJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE CRNE GORE 2022-2026. ZA 2022. GODINU.

April 2023. godine

SADRŽAJ

I UVODNI REZIME	2
II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA	8
OPERATIVNI CILJ 1.1 Efikasna i efektivna koordinacija i praćenje digitalne transformacije ...	9
OPERATIVNI CILJ 1.2 Pобоljšanje dostupnosti, interoperabilnosti i upravljanja podacima ...	10
OPERATIVNI CILJ 1.3 Povećana pokrivenost i modernizacija elektronske komunikacione infrastrukture	12
OPERATIVNI CILJ 1.4 Razvoj i unapređenje digitalnih znanja i vještina crnogorskog društva	13
OPERATIVNI CILJ 2.1 Podizanje svijesti građana i privrede o važnosti digitalnog razvoja	15
OPERATIVNI CILJ 2.2 Unapređenje kvaliteta, količine i upotreba e-usluga	18
OPERATIVNI CILJ 2.3 Unapređenje i razvoj IKT sektora	20
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE O SPROVEDENIM AKTIVNOSTIMA	0
IV PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	0

I UVODNI REZIME

Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa ključim institucijama uključenim u proces digitalne transformacije u cilju kontinuiranog praćenja ovog procesa u Crnoj Gori, a shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata („Službeni list CG“, br. 54/2018), i Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, pripremio Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. za 2022. godinu.

Strategija digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. usvojena je u decembru 2021. godine sa Akcionim planom za period od 2022. do 2023. godine. Strategija je ključna komponenta ispunjenja digitalnih ambicija, kao i sredstvo uz pomoć kojeg će se unaprijediti javne usluge i korisničko iskustvo, osnažiti digitalne vještine cjelokupnog društva, smanjiti digitalni jaz, ali i omogućiti digitalna transformacija i efikasno upravljati ovim procesom u cijeloj zemlji. Strategija je proizvod inkluzivnog i otvorenog procesa, kao i intenzivne saradnje tima Ministarstva javne uprave i drugih ministarstava, poslovnih asocijacija, IKT kompanija iz privatnog sektora, civilnog i akademskog sektora, koji su osluškujući potrebe građana širom Crne Gore, posvećeno radili na izradi finalnog dokumenta.

Izazovi u digitalnoj transformaciji Crne Gore koji su identifikovani u Analizi stanja, adresirani su kroz dva strateška cilja: **Unapređenje kapaciteta i sposobnosti za digitalnu transformaciju Crne Gore i jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti IKT sektora**, koja reflektuju i oslikavaju crnogorsku digitalnu stvarnost i dalje se kanališu u okviru **sedam operativnih ciljeva** kroz prioritete oblasti odnosno grupe aktivnosti u cilju postizanja željenog napretka.

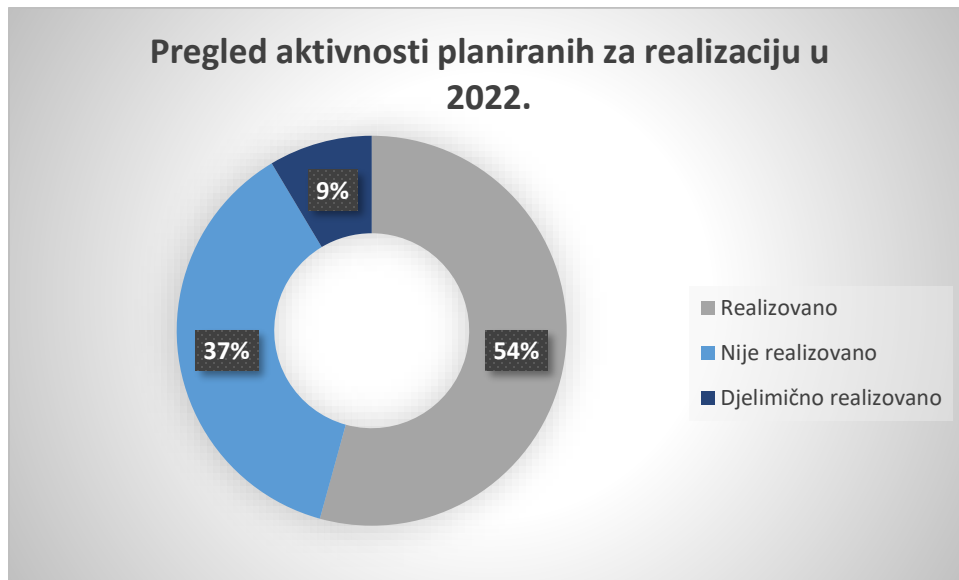
Upravljanje realizacijom aktivnosti podrazumijeva punu posvećenost Ministarstva javne uprave, efikasnu i efektivnu saradnju sa svim resornim institucijama javnog i privatnog sektora, od nacionalnog do lokalnog nivoa, uz saradnju sa međunarodnim institucijama i organizacijama.

Ovaj izvještaj razvijen je u skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, koja upućuje da se izvještaj sačinjava na kraju svake godine implementacije, i isti predstavlja analizu ostvarenih operativnih ciljeva i aktivnosti u 2022. godini, a izrada je zasnovana na dobijenim informacijama od strane nadležnih institucija zaduženih za realizaciju aktivnosti ili njihovim pravnim naslednicima. Nacrt izvještaja je prezentovan **Savjetu elektronske uprave**, nakon čega je usvojen na Vladi Crne Gore.

U cilju kreiranja objektivnog izvještaja korišteni su različiti izvori podataka – počevši od podataka koji su dostavljeni od strane institucija, informacija prikupljenih telefonskim putem sa kontakt osobama u institucijama zaduženim za realizaciju aktivnosti, ali i podaci iz materijala koji su razmatrani na sjednicama Vlade Crne Gore, istraživanja i izvještaji međunarodnih i nevladinih organizacija i dr.

Akcionim planom za 2022-2023. godinu planirana je realizacija **sedamdeset i devet (79)** aktivnosti od čega samo za 2022. godinu **trideset i pet (35) aktivnosti**.

Od ukupno 79 aktivnosti, početak realizacije deset (10) aktivnosti odnosi se na 2023. godinu i one nisu uključene u ovaj izvještaj.



Grafik 1. Stepen realizacije aktivnosti planiranih za 2022. godinu

Od ukupno 35 aktivnosti koliko je predviđeno da bude realizovano tokom 2022. godine, **19** aktivnosti je uspješno realizovano, **3** aktivnosti je djelimično realizovano ili se realizuje u kontinuitetu, dok **13** planiranih aktivnosti nisu realizovane. Procenat ispunjenosti planiranih aktivnosti predviđenih za 2022. godinu iznosi **54%**.

Izveštajnim periodom su obuhvaćene i aktivnosti čiji početak realizacije je 2022. godina, a rok realizacije obuhvata i 2023, saglasno AP 2022-2023.

To podrazumijeva tridesetčetiri (34) aktivnosti, od kojih su realizovane jedanaest (12) aktivnosti, dok je realizacija trinaest (13) aktivnosti djelimično realizovana (realizacija u toku).

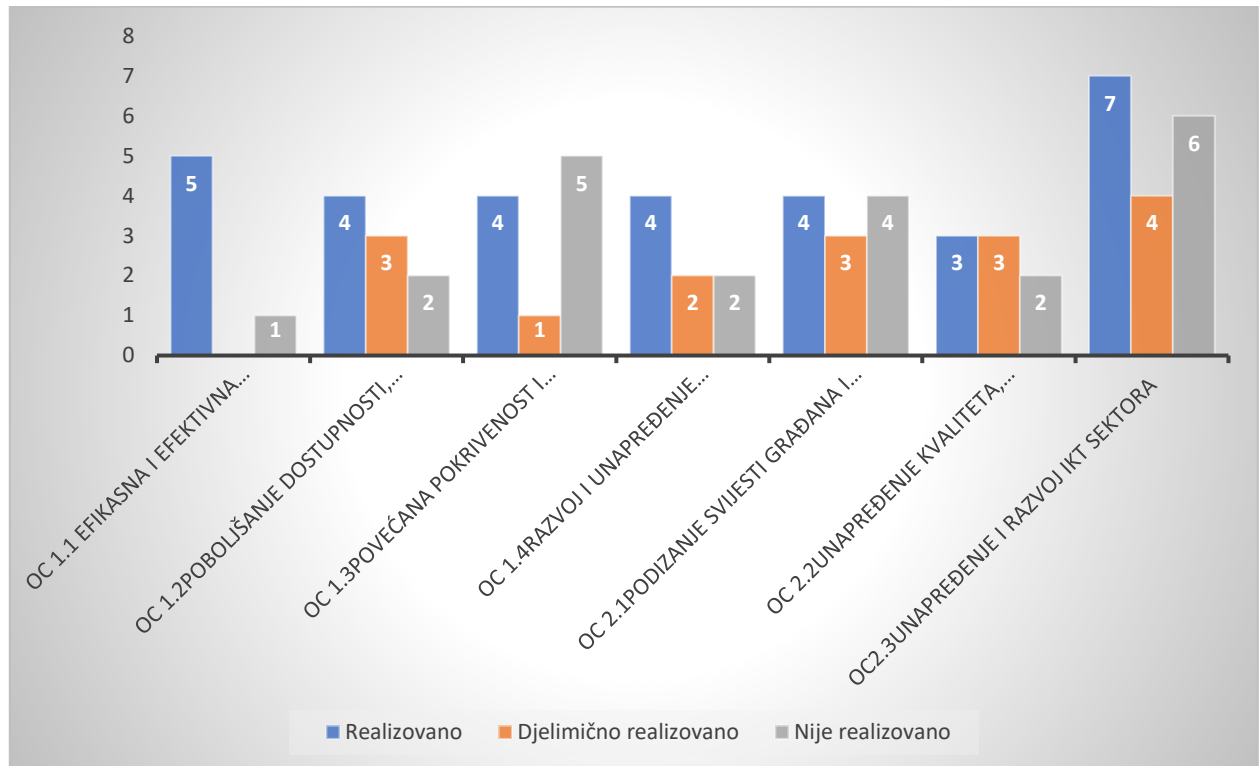
U nastavku je dat grafički prikaz statusa aktivnosti planiranih tokom 2022. i 2023. godine.



Grafik 2. Stepen realizacije aktivnosti planiranih za 2022-2023. godinu

Planirane aktivnosti po strateškim ciljevima:

- OPERATIVNI CILJ 1.1 Efikasna i efektivna koordinacija i praćenje digitalne transformacije – Akcionim planom planirano ukupno 6 aktivnosti, od čega je za 2022. predviđena realizacija 4 aktivnosti. Ukupno je realizovano 5 aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 1.2 Pобоljšanje dostupnosti, interoperabilnosti i upravljanja podacima – predviđena realizacija 11 aktivnosti, od čega 4 u 2022. godini. Realizovano je 4 aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 1.3 Povećana pokrivenost i modernizacija elektronske komunikacione infrastrukture – obuhvata 12 planiranih aktivnosti Akcionim planom, od čega predviđa realizaciju 8 aktivnosti u 2022. godini. Realizovano je 4 aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 1.4 Razvoj i unapređenje digitalnih znanja i vještina crnogorskog društva – ovim ciljem je predviđena realizacija 12 aktivnosti, od čega 4 u 2022. godini. Realizovano je 4 aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 2.1 Podizanje svijesti građana i privrede o važnosti digitalnog razvoja – predviđa realizaciju 11 aktivnosti od čega je 6 predviđeno za realizaciju u 2022. godini. Realizovano je 4 aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 2.2 Unapređenje kvaliteta, količine i upotreba e-usluga – je predviđena realizacija 9 aktivnosti, od čega za 2022. godinu 3 aktivnosti. Realizovane su 3 aktivnosti, 3 djelimično i 2 nerealizovane aktivnosti.
- OPERATIVNI CILJ 2.3 Unapređenje i razvoj IKT sektora – cilj koje je predvidio realizaciju 18 aktivnosti, od čega za 2022. godinu 5 aktivnosti. Realizovano je 7 aktivnosti.



Grafik 3. Prikaz broja realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti po operativnim ciljevima

U tekstu koji slijedi nalazi se kratak osvrt na ostvareni napredak nakon prve godine implementacije akcionog plana, i to:

- Izrađena je „Studija o tehničkoj interoperabilnosti u CG” sa listom standarda iz ove oblasti koja je za sada objavljena na engleskoj verziji¹. Izradom liste standarda tehničke interoperabilnosti, uspostavljanjem novih funkcionalnosti i razvojem smjernica odnosno vodiča za institucije kao pružalaca i/ili potrošača usluga JSERP-a, stvaraju se uslovi za širenje upotrebe ovog sistema u javnoj upravi.
- Usvojen je Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina (Službeni List Crne Gore, br. 1/2022) čime se uklanjaju prepreke za postavljanje ovih mreža, koje se najprije odnose na velike troškove izgradnje, na neefikasno i neracionalno korišćenje postojeće infrastrukture, na nepostojanje jedinstvene baze podataka o postojećoj fizičkoj infrastrukturi, kao i na nekoordiniranost prilikom izgradnje za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina.
- Do kraja 2024. godine svi mobilni operatori su obavezni da omoguće 5G usluge u svakoj opštini u Crnoj Gori, do kraja 2026. godine da signalom 5G (NR) mreže pokrije najmanje 50% stanovništva Crne Gore.

¹ [Regional Cooperation Council | Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro \(rcc.int\)](https://www.rcc.int/)

- Tokom 2022. godine implementirane su četiri nove usluge i to: eStudent, Covid certifikat, online upis u đачke domove i online upis u studentske domove. Usluge koje se odnose na oblast obrazovanja realizuju se razmjenom podataka putem JSERP sistema. Evidentirano je povećanje korišćenja e-usluga kod građana, tako da je 84% studenata podnijelo zahtjev za upis elektronskim putem i 87% studenata se prijavilo za smještaj u studentskom domu elektronskim putem za 2022. godinu. Svaki servis podrazumijeva obraćanje Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) i socijalnoj službi, što znači da je preko JSERP-a bilo 19.772 web servisa prema MUP-u i 16.418 web servisa ka socijalnim službama.

Neki od benefita korišćenja ovih elektronskih usluga su:

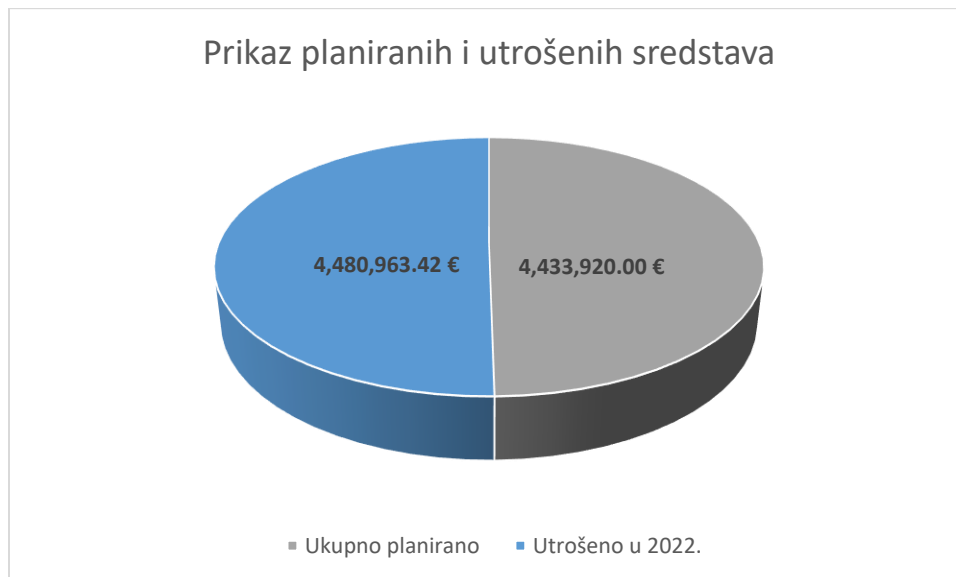
- 19772 izvoda iz matčne knjige rođenih koji se nisu vadili ove godine za potrebe upisa u neki nivo obrazovanja;
- 641 potvrda o korisnicima materijalnog obezbjeđenja porodice koje se nisu dostavljale;
- ušteda vremena i novca građanima jer nije postojala potreba da se pribavljaju određeni dokumenti (izvod iz knjige rođenih, potvrda iz socijale) i odlazak u ustanovu za podnošenje zahtjeva za upis;
- Smanjena gužva i količina posla zaposlenima u MUP-u i Socijalnim službama - nisu se izdavala dokumenta za potrebe upisa;
- Eliminisanje gužve u obrazovnim ustanovama i olakšan rad upisnim komisijama;
- Brža i jednostavnija promjena zahtjeva za upis iz jedne škole u drugu školu ili sa jednog fakulteta na drugi fakultet;
- Mogućnost podnošenja zahtjeva u bilo koje vrijeme (od 0 do 24h) tokom perioda trajanja konkursa;
- Brža analiza podnijetih zahtjeva na svim nivoima i u svim ustanovama;
- Brza analiza podnijetih zahtjeva u Ministarstvo prosvjete.

Navedeni primjer prikazuje benefite korišćenja JSERP-a, odnosno razmjenu podataka između institucija preko ovog sistema, gdje se ostvaruju značajne ušteda u papiru, toneru, vremenu potrebnom za rad šalterskih službi, skladištenju, vremenu građana za odlazak od ustanove do ustanove i čekanje na red itd

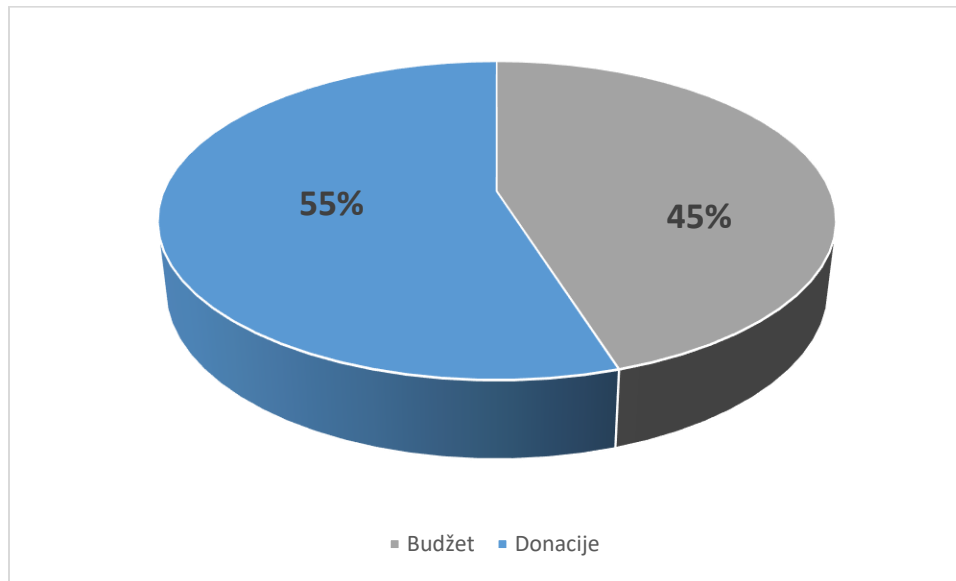
- Izvršena je integracija Informacionog sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju korisnika (NS eID) i Informacionog sistema za naplatu administrativnih taksi (NS – NAT) sa Portalom eUprave u cilju uspostavljanja elektronskih usluga visokog nivoa sofisticiranosti. Na ovaj način **je obezbijeđeno** da građani mogu od početka do kraja koristiti Vladine usluge u digitalnom okruženju. U pilot fazi su bile uključene usluge Ministarstva pravde i to:
 - Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za fizička lica;
 - Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za fizička lica;
 - Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za pravna lica;
 - Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za pravna lica;
- Povećan je Procenat građana/ki informisanih o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga i on iznosi 53,1%, dok procenat informisanosti privrede o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga iznosi 59,4%.

- Vlada Crne Gore je pristupila **Programu Digital Europe**, koji će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz samog programa. Program se finansira u pet ključnih oblasti: sajber bezbjednost, digitalne vještina, super računarstvo, vještačka inteligencija i obezbjeđivanje široke upotrebe digitalnih tehnologija u privredi i za građane, uključujući i digitalne inovativne hub-ove.
- MJU je pokrenulo proces uspostavljanja **Digitalne akademije** - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i leaderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Suština Digitalne akademije je kreiranje brzih programa za unapređenje kompetencija i vještina za digitalnu transformaciju Crne Gore, kao i jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti ICT sektora.
- Izmijenjen je normativni okvir koji se tiče olakšica za digitalne nomade i privlačenje deficitarnih IKT kadrova iz inostranstva.

Kada su u pitanju sredstva koja su planirana prilikom izrade Akcionog plana 2022-2023. i njihov utrošak, ukupno je planirano 4,433,420 eura, od čega je utrošeno **4.480.963,42** eura, od čega **2.459.430,84** eura kroz sredstva donacija ili učešća privatnog sektora.



Grafik 4. Prikaz utrošenih sredstava



Grafik 5. Prikaz utrošenih sredstava kroz budžet i donacije

Kao razlog za kašnjenje ili izostanak realizacije velikog broja aktivnosti, institucije najčešće navode česte organizacione promjene, zatim povezanost i međusobnu uslovljenost aktivnosti što u slučaju zastoja kod jedne aktivnosti stvara lančanu reakciju i onemogućava realizaciju povezanih aktivnosti, kao i nedostatak sredstava i kapaciteta.

Nadalje, bitno je napomenuti da se implementacija Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 – 2026. u 2022. godini odvijala izazovnom političkom momentu, koji je podrazumijevao rekonstrukciju Vlade, što je bitno uticalo na ukupnu reorganizaciju javne uprave. Naime, početak 2022. godine je obilježila politička nestabilnost usljed čega je došlo do izglasavanja nepovjerenja 42. Vladi i do formiranja 43. Vlade Crne Gore, 28. aprila 2022. godine politička nestabilnost se nastavila izglasavanjem nepovjerenja 43. Vladi u avgustu 2022. godine.

Takođe, izmjene se ogledaju kako u promjeni rukovodećeg kadra, tako i u promjenama same strukture javne uprave, sa povećanim brojem ministarstava i organa u sastavu, u odnosu na strukturu javne uprave iz perioda kreiranja strateškog dokumenta, te izmijenjenim i proširenim nadležnostima institucija. Sve to je rezultiralo velikim brojem kadrovskih izmjena koje su uslovljavale promjenu dinamike realizacije i uticale na to da očekivani stepen realizacije aktivnosti tokom 2022. bude manji od planiranog. Dodatni izazov u implementaciji predstavljao je **hibridni napad na informatičku infrastrukturu Vlade Crne Gore**, u avgustu 2022. godine, koji je uslovio obustavu rada informacione infrastrukture do oktobra 2022, a podrazumijevao je reinstalaciju velikog broja računara i gubitak značajne arhivske građe i dokumenata u izradi.

Samim tim, u gotovo svim oblastima od strane institucija koje su nosioci aktivnosti prepoznati su manje-više slični horizontalni ključni izazovi koji su uticali na realizaciju tj. nerealizaciju aktivnosti, i to:

- organizacione promjene Vlade i promjene načina rada,
- sajber napad na Vladinu informatičku infrastrukturu,
- nedovoljna povezanost između planiranih aktivnosti i postavljenih indikatora,
- nedostatak konsenzusa relevantnih institucija u definisanju prioriteta i rokova,

- nedovoljna saradnja između institucija glavnih aktera u uspostavljanju digitalizacije,
- neadekvatno planiranje aktivnosti prilikom izrade Akcionog plana,
- nedostatak političke volje,
- nedostatak adekvatnog monitoringa realizacije aktivnosti iz Akcionog plana,
- nedostatak kadra.

I pored konstantne komunikacije sa nadležnim organima u cilju pribavljanja relevantnih podataka, manji broj institucija nije dostavilo iste na vrijeme ili je dostavilo nepotpune podatke. Ovo je uticalo na vrijeme potrebno za razvoj izvještaja, a donekle i na njegov kvalitet.

II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

OPŠTI PREGLED

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za 2022. godinu definiše operativne ciljeve za realizaciju kroz 2 strateška cilja:

1. Unapređenje kapaciteta i sposobnosti za digitalnu transformaciju Crne Gore, i
2. Jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti IKT sektora.

Kroz svaki operativni cilj definisan je indikator za praćenje istog, sa početnim vrijednostima indikatora u 2021. godini i postignutim vrijednostima do 2024. i 2026. godine.

OPERATIVNI CILJ 1.1 Efikasna i efektivna koordinacija i praćenje digitalne transformacije

Tokom 2022. godine radilo se na uspostavljanju odgovarajućeg modela odlučivanja, upravljanja i koordiniranja, u cilju povećanog kvaliteta koordinacije i uspostavljanja mehanizma praćenja napretka digitalne transformacije kako bi se obezbijedila veća efikasnost i transparentnost korišćenja resursa te stvorili i drugi sinergijski efekti.

Samim tim, glavna dostignuća u ovom operativnom cilju su uspostavljena formiranjem **Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije** čiji članovi su predstavnici relevantnih ministarstava, privrednih i poslovnih udruženja, relevantnih agencija, naučno-obrazovne zajednice i ICT zajednice. Kroz uspostavljanje Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije, javna uprava će dobiti značajan doprinos prilikom kreiranja odgovarajućih pravnih okvira i infrastrukture, zatim stvaranju moderne e-uprave, pružanju podrške startup eko-sistemu, digitalizaciji poslovnih procesa, poslovanju bez papira, i sl. Novoformirano koordinaciono tijelo će promovisati razvoj modernog digitalnog društva i nastojati da na najbolji mogući način iskoristi razvojne mogućnosti koje pružaju informaciono-komunikacione tehnologije i internet. Osnovna svrha rada ovog tijela je povećanje konkurentnosti privrede, stvaranje novih radnih mjesta, razvoj socijalnog i inkluzivnog društva, kao i brža digitalna transformacija Crne Gore.

Nadalje, u cilju praćenja realizacije Strategije i nadzor nad kvalitetom i dinamikom planiranih aktivnosti, u julu 2022. godine Ministarstvo javne uprave je formiralo Komisiju za praćenje sprovođenja i monitoring Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. i realizacije Akcionog plana 2022-2023.

Vlada Crne Gore je nakon formiranja, 4. decembra 2020. godine, inicirala potrebu da se preispitaju postojeći institucionalni kapaciteti u domenu spremnosti za digitalno upravljanje, posebno u okviru tadašnjeg Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, ali i svih drugih

organa državne uprave i državnih organa čiji je cilj digitalizacija, radi sprovođenja promjena u načinu pružanja usluga javne uprave, odnosu prema građanima i privredi, komunikaciji sa ciljnim javnostima, ali i motivaciji službenika u organima vlasti. Samim tim tokom 2022. sprovedena je **“Analiza institucionalnog okvira za digitalno upravljanje”**², koja je izrađena u okviru projekta „E-usluge i digitalna infrastruktura kao odgovor na Covid-19” koji sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u saradnji sa Ministarstvom javne uprave.

Pored navedenog, ostale aktivnosti koje bi istakli su i izmjena i dopune **Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima**, koje je Vlada Crne Gore usvojila u decembru 2022. godine, u cilju prepoznavanja poslova iz oblasti IKT-a kako bi se steklo podsticajno okruženje u javnoj uprave, motivisali službenici te spriječio odliv IT kadra. Ovom aktivnošću je data mogućnost uvećanja zarade službenicima u čijem opisu posla je IT ili upravljanje informacionom bezbjednošću.

U cilju praćenja indikatora definisanih pojedinim operativnim ciljevima Strategije, unaprijeđen je modul modul I: E-usluge i korišćenje Interneta, koji se prati kroz istraživanje o Upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori, koje sprovodi Uprava za statistiku Crne Gore. Na ovaj način će se kroz istraživanje pratiti i informisanost građana za e-usluge javne uprave i ostali parametri bitni za unapređenje oblasti digitalizacije od strane javne uprave.

Napredak u indikatorima nije zabilježen iz razloga što se kasnilo sa realizacijom aktivnosti uspostavljanja tijela čiji rad direktno utiče na rezultat postavljenih indikatora kada je u pitanju navedeni operativni cilj.

Činjenica da rad i organizacija Vlade, kao najvišeg organa izvršne vlasti, do sada nije bila na odgovarajući način zakonski uređena, proizvela je izazove u pogledu određivanja nadležnosti, mandata, odgovornosti, strukture i unutrašnjeg funkcionisanja, što je u većem dijelu uticalo i na nerealizaciju predviđenih aktivnosti ovog operativnog cilja.

OPERATIVNI CILJ 1.2 Poboljšanje dostupnosti, interoperabilnosti i upravljanja podacima

U okviru ispunjenja operativnog cilja 1.2 Poboljšanje dostupnosti, interoperabilnosti i upravljanja podacima, radilo se na stvaranju uslova za uspostavljanje interoperabilnosti elektronskih registara, unapređenju elektronske identifikacije i identifikacionog broja te oblasti otvorenih podataka, kako kroz normativne i tematske alate tako i implementacijom projekata koji omogućavaju da se propisi realizuju u praksi i obezbijede nesmetano elektronsko poslovanje javne uprave.

Tokom 2022. godine uz stalnu komunikaciju sa ostalim organima javne uprave, omogućena je veća dostupnost registara iz organa, tako da se broj elektronskih registara prijavljen u Metaregistru rapidno uvećava i u odnosu na prošlu godinu primijećena je značajno veća ažurnost organa po pitanju prijave registara koje vode. Na ovaj način postignuta je pozitivna vrijednosti u indikatorima koji se mjere, na način što je povećan broj objavljenih registara u Metaregistru **sa 12 na 37**.

² [Analiza institucionalnog okvira za digitalno upravljanje | United Nations Development Programme \(undp.org\)](#)

U junu 2022 godine, u saradnji sa RCC izrađena je “Studija o tehničkoj interoperabilnosti u CG³” sa listom standarda iz ove oblasti koja je za sada objavljena na engleskom jeziku. Ova studija dala je osvrt na trenutno stanje u ovoj oblasti, kao mjere i preporuke najbolje evropske prakse i metodologije za donošenje standarda iz ove oblasti. Takođe mapiran je minimalni set standarda i uslova koje Crna Gora treba da usvoji i sprovede u ovoj oblasti da bi pristupila prekograničnom pružanju elektronskih usluga i postala dio jedinstvenog digitalnog tržišta.

Izradom liste standarda tehničke interoperabilnosti, uspostavljanjem novih funkcionalnosti i razvojem smjernica odnosno vodiča za institucije kao pružalaca i/ili potrošača usluga JSERP-a, stvaraju se uslovi za širenje upotrebe ovog sistema u javnoj upravi.

U prethodnom periodu MJU je radilo i na unapređenju **Kataloga elektronskih usluga** u cilju lakšeg pronalaska i pristupa elektronskim uslugama koje pruža javna administracija građanima i privredi. Samim tim tokom 2022. godine su pokrenute aktivnosti na unapređenju modula kataloga usluga elektronske uprave, kako bi dobili kvalitetan i uniforman katalog elektronskih usluga. Na ovaj način će se uticati i na povećanje vrijednosti indikatora koji trenutno iznosi nula.

Nadalje, u saradnji sa UNDP-em u 2022. godini radilo se na izradi tehničke specifikacije za značajno unapređenje JSERP-a kao dijela budućeg planiranog modernog Digitalnog Eco sistema države.

Tenderska procedura za izbor najboljeg Ponuđača je u toku i sprovodi se u skladu sa administrativnim procedurama UNDP-a. Kada projekat bude implementiran, očekuje se uspostavljanje novih i unapređenje postojećih funkcionalnosti sistema JSERP-a, i servisa za građane kojima će biti omogućen uvid u posebne sistemске evidencije - radi provjere da li neko neovlašćeno pregledava podatke o građanima.

Unapređenjem ovog sistema, koje je Akcionim planom predviđeno do kraja 2023. godine, steći će se uslovi za razvoj e-servisa najvišeg nivoa sofisticiranosti, kao i unapređenje postojećih e-servisa na viši nivo (nivo 4 i 5). Ovim će se konačno omogućiti potpuno korišćenje svih opcija za e-identifikaciju, e-autorizaciju, digitalno potpisivanje te primjena postojećih zakona iz tih oblasti.

Tokom 2022. godine, predstavnici Ministarstva javne uprave i Ministarstva unutrašnjih poslova radili su na pronalaženju najboljeg rješenja za upotrebu elektronskog identiteta, pa su samim tim pokrenute aktivnosti na usklađivanju zakonske regulative, koja se odnosi na lični identitet građana, u cilju prepoznavanja upotrebe Identifikacionog broja.

U cilju unapređenja korišćenja nove lične karte, Ministarstvo unutrašnjih poslova je uspostavilo mogućnost provjere Identifikacionog broja od strane građana, čime su se stekli uslovi za dalje unapređenje elektronskih usluga baziranih na korišćenju nove lične karte.

Izazovi koji su identifikovani u cilju pune implementacije interoperabilnosti između institucija javne uprave je nedovoljna dostupnost podataka iz elektronskih registara putem web servisa, kao i nedovoljna ažurnost institucija u cilju regulisanja pravnih i organizacionih preduslova za razmjenu podataka, te neujednačena praksa proaktivne objave otvorenih podataka javnog sektora.

³ [Regional Cooperation Council | Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro \(rcc.int\)](https://www.rcc.int/)

OPERATIVNI CILJ 1.3 Povećana pokrivenost i modernizacija elektronske komunikacione infrastrukture

Realizacijom aktivnosti koja je za cilj imala transponovanje i efikasnu primjenu Direktive EU o smanjenju troškova širokopojsnog pristupa 2014/61/EU usvojen je Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina (Službeni List Crne Gore, br. 1/2022) čime se uklanjaju prepreke za postavljanje ovih mreža, koje se najprije odnose na velike troškove izgradnje, na neefikasno i neracionalno korišćenje postojeće infrastrukture, na nepostojanje jedinstvene baze podataka o postojećoj fizičkoj infrastrukturi, kao i na nekoordiniranost prilikom izgradnje za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina. Takođe, podstiče se izgradnja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina za potencijalne investitore, kao i ubrzano dostizanje ciljeva definisanih Digitalnom agendom za Evropu.

Mobilnim operatorima su dodijeljene radio-frekvencije iz opsega 700 MHz i 3,6 GHz. Odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija iz opsega 700 MHz i 3,6 GHz mobilni operatori su obavezani da ispune stroge zahtjeve u pogledu obima i dinamike pokrivanja signalom mreže i u pogledu razvoja 5G mreže. Sva tri mobilna operatora su obavezna da do kraja 2026. godine obezbijede proširenje pokrivenosti signalom mreže koji omogućava pružanje usluge prenosa podataka po kriterijumu 10/3 Mb/s na bazi korisničkog iskustva na 98% stanovništva Crne Gore, s tim što se od njih zahtijeva da pokriju po pet ruralnih oblasti u kojima trenutno nijesu dostupne usluge širokopojsnog prenosa podataka.

Nadalje, operatori su obavezni da do kraja 2026. godine obezbijede dostupnost usluge prenosa podataka po kriterijumu 30/10 Mb/s, a do kraja 2030. godine po kriterijumu 100/30 Mb/s na bazi korisničkog iskustva za najmanje 75% stanovništva Crne Gore. Takođe, svaki od mobilnih operatora je obavezan da do kraja 2026. godine obezbijedi, i nakon isteka toga roka održava, neprekidnu pokrivenost signalom mreže svih autoputeva i svih magistralnih puteva, a do kraja 2030. godine i svih regionalnih puteva u Crnoj Gori, kao i da do kraja 2026. godine obezbijedi, i nakon isteka toga roka održava, pokrivenost signalom mreže akvatorijuma Skadarskog jezera koji pripada Crnoj Gori, akvatorijuma Bokokotorskog zaliva i dijela teritorijalnih voda Crne Gore do 1 nm od obale, a do kraja 2030. godine i djelova teritorije nacionalnih parkova u Crnoj Gori gdje se nalazi turistička infrastruktura.

Do kraja 2024. godine svi mobilni operatori su obavezni da omoguće 5G usluge u svakoj opštini u Crnoj Gori, do kraja 2026. godine da signalom 5G (NR) mreže pokrije najmanje 50% stanovništva Crne Gore, te da do kraja 2030. godine signalom 5G mreže pokrije sve naseljene oblasti, autoputeve i magistralne puteve u Crnoj Gori.

Ukupni prihodi od dodjele radio-frekvencija u postupku javnog nadmetanja, koji predstavljaju prihod Budžeta Crne Gore, iznose 8.836.000,00 eura. Na ovaj način uspješno je realizovana aktivnost Dodjela radio-frekvencija iz pionirskih 5G opsega, utvrđena Mapom puta za uvođenje 5G mobilnih komunikacionih mreža koju je Vlada Crne Gore usvojila u decembru 2021.godine. Donošenjem novog Zakona o elektronskim komunikacijama za IV kvartal 2023. godine, usaglasice se regulatorni okvir u oblasti elektronskih komunikacija sa EU regulativom, čime će se izvršiti transponovanje Direktive 2018/1972/EU o Evropskom elektronskom komunikacionom zakoniku u pravni poredak Crne Gore. Takođe, ovaj Zakon će se usaglasiti sa Zakonom o državnoj upravi, kao i EU Direktivom 2014/61.

Usvajanjem Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža će se prevazići barijere u razvoju 5G mreža u Crnoj Gori, što će omogućiti pristup 5G brzinama (većim od 100 Mb/s) svim domaćinstvima, privrednim subjektima i javnim korisnicima na području Crne Gore. Ambicija je da se premosti digitalni jaz u dostupnosti pristupa s brzinama većim od 100 Mb/s između urbanih i ruralnih područja, te razvijenih i manje razvijenih dijelova Crne Gore.

Sa druge strane, Nacionalni plan razvoja širokopojasnih mreža velikih brzina je predviđen u okviru projekta "Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu u Crnoj Gori", u trajanju od 18 mjeseci. Za ovu aktivnost je planirano izdvajanje iz Budžeta u visini od 30.000.00€ i tokom 2022. godine nijesu započete aktivnosti na realizaciji ove stavke.

Nadalje, možemo istaći da je uspješno formirana Direkcija za širokopojasni pristup internetu u okviru Direktorata za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio-spektar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, čime je takođe realizovana obaveza osnivanja Nacionalne kancelarije za broadband (Broadband competence office - BCO), predviđena Akcionim planom za zajedničko regionalno tržište (Common Regional Market).

Izazovi koji su uticali na kašnjenje realizacije većeg broja aktivnosti se ogledaju takođe, kao i kod drugih ciljeva, u organizacionim promjenama Vlade Crne Gore te sajber napadu koji se desio tokom avgusta 2022. godine, a koji je rezultirao da svi kapaciteti MJU-a budu raspoloživi u rješavanju pomenutog.

Vrijednost indikatora koji prate realizaciju ovog cilja nijesu znatno promijenjeni, ali prate blagi trend rasta u odnosu na početnu vrijednost.

OPERATIVNI CILJ 1.4 Razvoj i unapređenje digitalnih znanja i vještina crnogorskog društva

Kroz ovaj operativni cilj, definisane su aktivnosti koje obuhvataju poboljšanje uslova za podizanje nivoa digitalnih vještina. Ministarstvo prosvjete je uložilo značajan napor u realizaciji aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom za 2022. godinu. Tokom izvještajnog perioda akreditovano je 6 programa, dok su reakreditovane 3 ustanove visokog obrazovanja od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja. Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja je izvršilo stipendiranje 3 studenta iz oblasti IKT.

Kada su u pitanju obuke iz oblasti IKT, izvršene su obuke sa akcentom na unapređenje digitalnih vještina, koje je pohađalo 75 mladih ljudi. Kada je u pitanju kreiranje i akreditovanje novih programa obuka iz oblasti IKT-a organizatora obrazovanja odraslih, Logate akademija je uz podršku Centra za stručno obrazovanje pripremila 4 programa obrazovanja za sticanje ključnih vještina:

- Osnove mašinskog učenja
- Administriranje računarskih mreža
- Izrada veb aplikacija pomoću word press-a
- Administriranje linux servera.

U okviru Projekta EPAL je program za razvoj digitalne ključne kompetencije Primjena digitalnih alata u nastavi za odrasle polaznike.

Nadalje, kada su u pitanju planirane obuke, Ministarstvo javne uprave je 28. februara 2022. godine objavilo Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose razvoju digitalizacije u 2022. godini pod nazivom „ICT za sve - digitalizuj se“. Javni konkurs ima

za cilj da doprinese realizaciju raznovrsnih aktivnosti predloženog projekta nevladinih organizacija realizuje više aktivnosti koje će doprinjeti sprovođenju obuka/edukacija i interaktivnih radionica za starija lica iz IKT oblasti. Naime, u cilju uspješne implementacije navedene aktivnosti, neophodno je implementirati set definisanih aktivnosti od strane nevladinih organizacija, kroz početno istraživanje (monitoring) znanja i vještina za upotrebu IKT-a za starija lica, a u cilju definisanja plana, koncepta i sadržaja obuka/edukacija i interaktivnih radionica za ciljnu populaciju. Takođe, kroz definisanje i distribuciju priručnika za starija lica utičemo na podizanje svijesti o značaju i upotrebi IKT-a u svakodnevnom životu, dok će se kroz promotivne aktivnosti doprinjeti podizanju svijesti o važnosti digitalizacije i upotrebi IKT-a u svakodnevnom životu. Ciljna grupa kroz navedenu sektorsku podršku su starija populacija 65+, penzioneri i korisnici domova starih što je i prepoznato u jednoj od aktivnosti Akcionog plana.

Nakon dostavljenih bodovnih listi Komisija je donijela konačnu Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti digitalizacije za 6 projekata, u ukupnom iznosu 59.998,00 eura i to:

1. "Digitalno treće doba", predložen od Fondacija za promovisanje nauke PRONA iz Podgorice;
2. "IKT za starije", predložen od NVO Multimedijal Montenegro iz Bijelog Polja;
3. „ICT za korisnike domova starih“, predložen od NVO Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj – Podgorica u partnerstvu sa NVO Centar za socijalnu sigurnost iz Podgorice;
4. "ICT senior", predložen od NVO Građanski aktivizam – Podgorica u partnerstvu sa NVU Jadranski horizonti iz Bara;
5. „Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije za podsticaj aktivnog starenja – „Digitalno gumno“, predložen od Asocijacija za demokratski prosperitet – ZID iz Podgorice;
6. „Ubrzaj se – Digitalizuj se“, predložen od NVO „ĐAKOMO ADRIATIC“ – Bijelo Polje u partnerstvu sa NVU Centar sjevera iz Bijelog Polja.

Implementacija navedenih projekata je počela u IV kvartalu 2022. godine sa rokom od 4, 6, 9 i 12 mjeseci.

Ministarstvo javne uprave je strateškim dokumentima, kao i Srednjoročnim programom rada Vlade Crne 2022-2024. identifikovalo potrebu za uspostavljanje savremene online platforme za edukaciju javnih službenika, učenika, studenata, mladih, ranjivih kategorija društva. Isto tako, Programom ekonomskih reformi 2023-2025. godine Crna Gora je prepoznala strateški značaj Digitalne akademije i istu uvrstila u jednu od 20 reformskih mjera. S tim u vezi, Ministarstvo je pokrenulo proces uspostavljanja **Digitalne akademije** - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i liderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Suština Digitalne akademije je kreiranje brzih programa za unapređenje kompetencija i vještina za digitalnu transformaciju Crne Gore, kao i jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti ICT sektora.

Digitalna akademija pružiće snažnu podršku procesu digitalne transformacije između ostalog i stvaranjem mogućnosti novih vidova prenosa znanja, poslovanja, integracije i fokusiranjem na najrelevantnije teme u oblasti. Prije svega nudi programe, materijale i alate koji su usmjereni na sticanje vještina potrebnih digitalnom društvu i na njihovu praktičnu primjenu. Ključni efekti koji su prepoznati kroz ovaj projekat su:

- Besplatni interaktivni kursevi;
- Znanja i vještine koje odmah možete primijeniti;

- Angažovanje iskusnih predavača;
- Dostupnost materijala za samostalno učenje;
- Uspostavljanje zajednice praktičara za saradnju i razmjenu iskustava.

Na web portalu Vlade Crne Gore kreirana je posebna stranica namjenjena Digitalnoj akademiji sa osnovnim informacijama o samom konceptu buduće online platforme, dostupnim modulima obuka i njihovim sadržajem. Trenutno su dostupni programi na koje mogu da se prijave zainteresovani građani, i to:

- Transformaciono liderstvo i upravljanje promjenama – gdje će polaznici ovog programa imati priliku da saznaju koja je suštinska uloga lidera, ključne kompetencije ali i koji su načini da se ono razvija.
- „Human Centered Design“ – Uvod u dizajn usmjeren na čovjeka – gdje će polaznici ovog programa imati priliku da se upoznaju sa metodologijom i procesom Design Thinking-a.
- „Cyber security“ – bezbjednosna kultura i zaštita podataka – gdje će polaznici ovog programa kroz interaktivni rad saznati nešto više o sajber bezbjednosnoj kulturi i zaštiti podataka, kao i smjernicama i preporukama za postupanje pri svakodnevnoj upotrebi informacionih tehnologija.

Na web Portalu Vlade Crne Gore omogućeno je budućim polaznicima Akademije da se prijave kako za dostupne module, tako i da iskažu interesovanje za obukama za koje smatraju da su im neophodne za prilagođavanje svakodnevnim promjenama u digitalnom okruženju. Takođe, omogućen je posebni prijavni formular za predavače koji žele da se pridruže u kreiranju novih programa/modula i da daju sveopšti doprinos društvenoj zajednici.

Što se tiče indikatora učinka, bilježi se rast indikatora broja obučanih građana/ki iz osjetljive grupe građana koji su pohađali obuke za ICT kod organizatora obrazovanja odraslih koji iznosi **91**, kao i rast procenta diplomiranih studenata studijskih programa iz oblasti IT-ja u odnosu na ukupan broj diplomiranih studenata na svim univerzitetima koji iznosi **11%**.

OPERATIVNI CILJ 2.1 Podizanje svijesti građana i privrede o važnosti digitalnog razvoja

Česte organizacione i strukturne promjene rezultirale su većem broju djelimično realizovanih, odnosno nerealizovanih aktivnosti.

Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo unutrašnjih poslova pod pokroviteljstvom Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva, su uspješno sprovedli komunikacionu Kampanju za promociju značaja i upotrebe elektronskih ličnih karti u procesu digitalizacije za građane/građanke, pod sloganom „**Uze li novu ličnu?**“. Navedena kampanja je imala za cilj podizanje svijesti o značaju i benefitima elektronske lične karte kako bi se doprinijelo većem korišćenju elektronskih usluga, povećanju digitalne pismenosti, kao i povećanje interesovanja od strane građana/građanki da izvade novu elektronsku ličnu kartu.

Navedena kampanja je između ostalog obuhvata i definisanje i sprovođenje posebnog **Media plana** koji je za potrebe navedenog projekta realizovala regionalna kancelarija OMD iz Beograda.

Kroz Media plan obezbjeđen je:

- zakup medijskog prostora za oglašavanje animacije u trajanju od 15 sekundi na televizijama: Vijesti, Nova, Prva, RTCG, Nikšić i Budva u trajanju od 4 nedjelje;

- oglašavanje na bilbordima na sljedećim lokacijama: Podgorica (2 bilborda), Nikšić, Bar, Budva, Cetinje, Bijelo Polje, Berane, Kotor, Herceg Novi, Ulcinj, u trajanju od 4 nedjelje;
- bustovanje na društvenim mrežama u trajanju od 6 nedjelja.

Takođe, projektom komunikacione kampanje obuhvaćena je i izrada velike količine kreativnog materijala koji je raspoređen po područnim jedinicama/filijalama Ministarstva unutrašnjih poslova, proporcionalno broju punoljetnih lica koja nijesu još uvijek izvadila novu elektronsku ličnu kartu. Kreativni dio kampanje obuhvata izradu između ostalog i:

- Flajere na crnogorskom i albanskom jeziku- dvije vrste flajera u količini od po 20. 000 komada po primjerku;
- Postere na crnogorskom i albanskom jeziku – izrada postera u A2 i B2 formatu u količini od po 200 komada po primjerku;
- Roll upovi na crnogorskom i albanskom jeziku – izrada roll upova u količini od 50 komada;
- Izrada animacije u trajanju od 15 sekundi koja je emitovana na navedenim TV stanicama, kao i izrada animacije u trajanju od 30 sekundi koja je emitovana na društvenim, odnosno socijalnim mrežama;
- Poster za socijalne mreže – izradu postera sa raznovrsnim porukama, kao i sa različitim kategorijama stanovništva obuhvatajući i rodnu zastupljenost, a koji su emitovani na društvenim mrežama;
- Brendiranje info punktova za 6 područnih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova;
- Pripremu odredišne web stranice, koja je centralno mjesto i sadrži sve relevantne informacije o elektronskoj ličnoj karti, benefitima, promo materijalima itd.

Takođe, organizovani su info punktovi u 6 područnih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova (Podgorica, Nikšić, Bar, Bijelo Polje, Pljevlja i Herceg Novi), gdje su angažovani operateri pružali tehničku podršku građanima/građankama prilikom aktivacije nove elektronske lične karte, kao i svu drugu pomoć i informisanje o ključnim benefitima o istoj.

Obezbijedena je podrška u vidu angažovanih operatera koji su pružili podršku građanima/građankama kod tehničke aktivacije elektronske lične karte i informisanja o benefitima elektronske lične karte, kao i prikazivanje načina upotrebe dostupnih elektronskih usluga sa novim ličnim kartama. Shodno navedenom, UNDP je angažovao operatere (na period od jednog mjeseca u pet opština, odnosno na period od 3 mjeseca u Podgorici), dok su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo javne uprave organizovali obuku angažovanim operaterima i uz uputstva i relevantne informacije prikazali aktiviranje elektronske lične karte, digitalno potpisivanje i dodatne mogućnosti koje nudi elektronska lična karta.

Sa ciljem ubrzanja digitalne transformacije javne uprave i efikasnog pružanja usluga građanima i biznis zajednici u Crnoj Gori Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa UNDP-jem sprovelo „Istraživanje o zadovoljstvu građana postojećim i identifikaciji potreba za novim e-uslugama⁴“, kako bi se ocijenio stepen zadovoljstva postojećim e-uslugama koje nudi javna uprava, kao i utvrdili stavovi i preferencije o korišćenju e-usluga te dali prijedlozi za dalje unapređenje. Isto tako, u IV kvartalu pokrenut je II ciklus Istraživanja, sa ciljem upoređivanja podataka dobijenih na osnovu dva ciklusa istraživanja koji će predstavljati osnovno polazište za

⁴ [Ocjena zadovoljstva postojećim i identifikacija potreba za novim e-uslugama – istraživanje sa građanima i biznis zajednicom | United Nations Development Programme \(undp.org\)](https://www.undp.org/crno-gora/ocjena-zadovoljstva-postojećim-i-identifikacija-potreba-za-novim-e-uslugama-istraživanje-sa-građanima-i-biznis-zajednicom)

definisane daljih smjernica djelovanja javne uprave kada je u pitanju digitalizacija usluga po mjeri građana.

Ministarstvo javne uprave je u okviru mehanizma podrške koji pruža Regionalna škola javne uprave (ReSPA), kroz In country support, u oktobru 2022. godine pristupilo izradi dokumenta **Strategija i Plan komunikacije u sprovođenju Strategije digitalne transformacije Crne Gore**. U saradnji sa angažovanim ekspertom definisan je dokument Strategija i Plan komunikacije u sprovođenju Strategije digitalne transformacije Crne Gore, koji će služiti kao podloga za dalje definisanje godišnjeg plana komunikacije za 2023. godinu.

Dokument Plan komunikacije u sprovođenju Strategije digitalne transformacije Crne Gore će doprinijeti podizanju svijesti građana/ki i privrede o važnosti digitalnog razvoja. Komunikacionom kampanjom želi se postići prevashodno kontinuirano procentualno povećanje broja državnih organa koji će sprovoditi aktivnosti iz zajedničke komunikacione kampanje, sa ciljem davanja poruka istog sadržaja građanima/kama i privredi i neophodne sinhronizacije državne uprave u komunikaciji u oblasti digitalne transformacije.

Ministarstvo javne uprave je u prethodnom periodu kroz razne promotivne aktivnosti i komunikacione kanale radilo na promjeni digitalne svijesti građana i privrede o važnosti svih segmenata koje su sastavni dio digitalizacije.

Takođe, u decembru 2022. godine, organizovan je okrugli sto na temu „Digitalizacija na lokalnom nivou“ sa ciljem pružanja podrške od strane Ministarstva javne uprave jedinicama lokalnih samouprava u procesu digitalizacije. Ovaj događaj je početak dijaloga sa lokalnim samoupravama koji će se nastaviti i tokom 2023. godine u cilju razmjene iskustava i definisanje projekata od zajedničkog interesa.

Pored navedenih promotivnih događaja, koje je ministarstvo realizovalo, u izvještajnom periodu, u saradnji sa UNDP, su realizovane i promo kampanje za promociju e-usluga, i to:

- Infografik o istraživanju – građani;
- Infografik o istraživanju – privreda;
- Human-centered story za e-upis na UCG i dom;
- TV spot za promociju e-usluga.

Kada su u pitanju indikatori koji prate ovaj operativni cilj, neophodno je pomenuti da su početne vrijednosti indikatora definisane shodno istraživanju koje je u saradnji sa UNDP sprovedeno od strane kompanije IPSOS 2019. godine „Istraživanje sa građanima i preduzećima u vezi sa korišćenjem i stavovima prema e-uslugama u Crnoj Gori“. Naime, vrijednost indikatora koji prati informisanost građana/ki o e-uslugama za 2022. godinu je prikazan iz istraživanja „Ocjena zadovoljstva postojećim i identifikacija potreba za novim e-uslugama – istraživanje sa građanima i biznis zajednicom za 2022. godinu“⁵, koje je sprovedla kompanija CEED u saradnji sa UNDP-jem. Povećana je vrijednost indikatora koji se odnosi na Procenat građana informisanih o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga i iznosi 53,1%, dok procenat informisanosti privrede o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga iznosi 59,4%. Pored navedenog, Ministarstvo javne uprave je osiguralo praćenje ovih indikatora i kroz zvanično istraživanje koje sprovodi

⁵ [Ocjena zadovoljstva postojećim i identifikacija potreba za novim e-uslugama – istraživanje sa građanima i biznis zajednicom – 2022 | United Nations Development Programme \(undp.org\)](#)

MONSTAT, kako bi imali vrijednost pomenutih indikatora tokom cjelokupnog trajanja sprovođenja Strategije digitalne transformacije.

OPERATIVNI CILJ 2.2 Unapređenje kvaliteta, količine i upotreba e-usluga

Tokom 2022. godine aktivnosti Direktorata za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise Ministarstva javne uprave su bile usmjerene na sistematsko povećanje atraktivnosti, kvaliteta, kvantiteta, interoperabilnosti i lakoće korišćenja elektronskih usluga. Samim tim kontinuirano se radilo na aktivnostima koje za cilj imaju povećanje broja i kvaliteta online usluga, te povezivanje sa ključnim sistemima kako bi se omogućilo kreiranje elektronskih usluga najvećeg nivoa sofisticiranosti. Realizacijom navedenih aktivnosti postignuti su rezultati kada su u pitanju usluge većeg nivoa sofisticiranosti, pa su na Portalu eUprave kreirane **četiri** usluge Ministarstva pravde koje omogućavaju korisnicima elektronsko plaćanje predviđene administrativne takse. Za iste je tokom 2022. podneseno 115 zahtjeva od strane korisnika. Nadalje, **realizovane su elektronske usluge** Ministarstva prosvjete za upis na visoko obrazovnim ustanovama kao i za upis u đačke i studentske domove, a koje se baziraju na razmjeni podataka putem Jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka (JSERP). Tokom 2022. godine, **85,3%** studenata je podnijelo zahtjev za upis elektronskim putem na fakultete Univerziteta Crne Gore, dok je **84,7%** učenika/studenata podnijelo zahtjev za online upis u đačke/studentske domove.

Navedene aktivnosti su uticale na vrijednost indikatora, pa je prema objavljenom istraživanju Ujedinjenih nacija koje obuhvata 193 zemlje (UN eGovernment Survey 2022⁶), Crna Gora poboljšala poziciju na listi svjetskog razvoja e-uprave za četiri mjesta i sada se nalazi na **71.** mjestu, dok se u odnosu na zemlje u okruženju nalazi na četvrtoj poziciji. Osim pozicije, navedeni izvještaj bilježi i blago poboljšanje kada je u pitanju indikator Indeks online usluga u Crnoj Gori za 2022. godinu koji iznosi **0.5528**.

U komunikaciji sa davaocima elektronskih usluga povjerenja upisanih u Evidenciju davalaca elektronskih usluga povjerenja, kvalifikovanim davaocima elektronskih usluga povjerenja upisanih u Registar kvalifikovanih davalaca elektronskih usluga povjerenja kao i davaocima usluga elektronske identifikacije čiji sistemi su upisani u Registar sistema elektronske identifikacije, izvršeno je prikupljanje podataka o broju korisnika elektronske identifikacije i usluga povjerenja. Samim tim, može se primijetiti da je vrijednost indikatora "Broj korisnika elektronske identifikacije i usluga od povjerenja" za 2022. godinu u blagom porastu i iznosi **26.690**.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je tokom 2021. i 2022. godine, intenzivno radilo na uspostavljanju novih elektronskih usluga koje zahtijevaju upotrebu elektronske lične karte, te je obezbijedilo sledeće elektronske usluge:

- Uvid u lične podatke koji se za punoljetne građane i njihovu maloljetnu djecu vode u registrima čije je vođenje u nadležnosti MUP-a;
- Uvid u birački spisak–, odnosno podatke u biračkom spisku, kao i biračko mjesto na kojem građanin može ostvariti svoje biračko pravo;
- Podnošenje zahtjeva građana za njih i njihovu maloljetnu djecu za:
 - promjenu adrese prebivališta;

⁶ [UN E-Government Survey 2022](#)

- izdavanje Uvjerenja o državljanstvu sa mogućnošću dostave dokumenta u područnu jedinicu ili filijalu Ministarstva unutrašnjih poslova ili na adresi u Crnoj Gori;
- izdavanje Izvoda iz registra rođenih sa mogućnošću dostave dokumenta u područnu jedinicu ili filijalu Ministarstva unutrašnjih poslova ili na adresi u Crnoj Gori;
- izdavanje Uvjerenja o prebivalištu sa mogućnošću dostave dokumenta u područnu jedinicu ili filijalu Ministarstva unutrašnjih poslova u kojoj ima prijavljeno prebivalište ili na adresi u opštini u kojoj ima prijavljeno prebivalište.
- Pregled statusa aktivnih zahtjeva za građane i njihovu maloljetnu djecu, odnosno uvid u fazu aktivnog postupka pokrenutog shodno zahtjevima građana.

Ostale aktivnosti koje bi se istakle, uključuju:

- Obezbijedeno je 10.000 čitača za građane kroz komunikacionu Kampanju za promociju značaja i upotrebe elektronskih ličnih karti u procesu digitalizacije za građane/građanke, a koji će biti podijeljeni građanima kako tokom trajanja kampanje tako i kasnije, sa ciljem veće motivacije za preuzimanje i korišćenje elektronske lične karte. U skladu sa osnovnim UN principom „Ne izostaviti nikoga iz razvoja“ kao i jednim od ciljeva programa, da koncept digitalizacije dopre do što većeg broja građana - kako ukupne populacije, tako i osjetljivih kategorija, definisan je koncept koji bi obezbijedio da pristup digitalnim tehnologijama bude što ravnomjerniji kroz pravednu raspodjelu čitača, sa fokusom na građane i grupe kojima su oni najpotrebniji, a koji iz različitih razloga nijesu u mogućnosti da ga sami obezbijede. Princip distribucije čitača u odnosu na ciljne grupe definisan je na sljedeći način:
 - Oko 7.000 čitača opredijeljeno je za distribuciju generalnoj populaciji, građanima/građankama koji pravo na čitač ostvaruju popunjavanjem upitnika u online formi;
 - Oko 3.000 čitača opredijeljeno je za distribuciju grupama građana/građanki koji pripadaju određenim kategorijama društva koje treba dodatno ohrabriti na upotrebu digitalnih sadržaja, a to su: osobe sa invaliditetom, penzioneri, mladi preduzetnici, RE populacija, žene preduzetnice, studenti, samohrani roditelji. Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo unutrašnjih poslova zajedno sa UNDP će nastaviti dalju distribuciju čitača elektronskih ličnih karti i tokom 2023. godine.
- Uspostavljen Sistem za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju NS eID – izvršena integracija sa Portalom eUprave. NS eID sistem predstavlja jedinstvenu platformu za pouzdanu i sigurnu provjeru/autorizaciju i centralizirano upravljanje e-identitetima za sve C2G (Citizen to Government) i B2G (Business to Government) servise. Tokom 2022. godine izvršeno je unapređenje NS eID sistema, uspostavljen je web servis sa Ministarstvom unutrašnjih poslova radi provjere JMB građana kroz upotrebu identifikacionog broja (IB), kako bi se potvrdio identitet korisnika koji koristi usluge NS eID sistema, kao i integracija sertifikata davalaca elektronskih usluga povjerenja i sredstava elektronske identifikacije koje izdaju pružaoci usluga elektronske identifikacije. Ministarstvo javne uprave će u narednom periodu nastaviti sa aktivnostima koje za cilj imaju dalje unapređenje NS-eID Sistema, te unapređenje Single Sign On mjesta za korisnike.

Kao što je već pomenuto, od avgusta 2022. Crna Gora je bila suočena sa kontinuiranim sajber napadima velikog intenziteta i kompleksnosti, kojima je pogođena Vladina informatička

infrastruktura i informaciono-komunikaciona mreža organa. To je prouzrokovalo nedostupnost informacionih sistema i servisa prema drugim državnim institucijama, građanima i privredi, čime je u velikoj mjeri bilo otežano obavljanje redovnih poslovnih procesa. U ovom periodu, Ministarstvu javne uprave su, u smislu oporavka od sajber napada, pored domaćih, podršku pružili i međunarodni partneri. Svi informacioni sistemi i servisi koji su u prethodnom periodu bili nedostupni ili im je pristup bio ograničen, sada su u funkciji, pa se shodno tome svi poslovni procesi odvijaju na adekvatan način. U ovom periodu svi kapaciteti MJU-a su bili angažovani na rješavanju ovog problema što je rezultiralo u kašnjenju i nerealizaciji određenog broja aktivnosti koje su predviđene ovim operativnim ciljem.

OPERATIVNI CILJ 2.3 Unapređenje i razvoj IKT sektora

Izazovi prepoznati u okviru operativnog cilja 2.3. Unapređenje i razvoj IKT sektora odnose se na potrebu dalje podrške za povećanje kvaliteta i kvantiteta IT industrije u BDP-u Crne Gore. U cilju rješavanja izazova nastavljeno je sa unapređenjem u ovoj oblasti a sve u cilju realizacije poboljšanja uslova poslovanja (subvencije i podsticaji - eksterne akcije), a sa druge strane mjere za podsticanje interne modernizacije, inovativnosti, novih znanja i partnerstava (konkurentnost - interne mjere).

U cilju realizacije aktivnosti koje se odnose na uvođenje elektronskog računa, u toku je izrada Analize neophodnih aktivnosti u cilju pune implementacije eRačuna od strane Ministarstva finansija, kojom su u radnoj verziji planirane izmjene legislative, a koje su jednim dijelom implementirane izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Novi rok za realizaciju ove obaveze je III kvartal 2023. godine.

Planirane subvencije za kupovinu računarske opreme za socijalno ugrožene kao i za studente i đake, nisu realizovane od strane Ministarstva javne uprave iz razloga što ove aktivnosti nisu isplanirane u skladu sa zakonskim mogućnostima.

Aktivnost koja za cilj ima praćenje i analizu sprovođenja poreske politike uz preporuke izmjena u zakonskom okviru u cilju posebnog prepoznavanja IT kompanija i IT kadrova nije realizovana u 2022. godini zbog nedovoljne zainteresovanosti IT sektora, na poziv da upute inicijative i preporuke kako bi zakonski okvir bio unaprijeđen u cilju posebnog prepoznavanja IT kompanija i IT kadrova. Poziv je i dalje otvoren.

Izmijenjen je normativni okvir koji se tiče olakšica za digitalne nomade i privlačenje deficitarnih IKT kadrova iz inostranstva. Ovim izmjenama je po prvi put, Zakonom o strancima definisano ko su digitalni nomadi i omogućeno podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak ove kategorije stranaca. Takođe je omogućeno da se digitalnom nomadu kojem je odobren privremeni boravak u Crnoj Gori mogu pridružiti i ostali članovi uže porodice.

Za dalje unapređenje i razvoj IKT sektora, nekadašnje Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore odobrilo je IKT klasteru za informacione tehnologije, inovacije, edukaciju, dizajn i tehnološki razvoj Crne Gore u martu 2022. godine državnu pomoć male vrijednosti u iznosu od 200.000 eura za tri godine, od čega je iznos 150.000 eura odobren za namjene internacionalizacije. U 2022. godini, kontrolu utroška sredstava preuzelo je Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja. U 2022. godini utrošeno je 2.172,40 eura i osim tima kancelarije ICT Cortex-a, podržano je 8 kompanija. Ovo je između ostalog aktivnost koja je prepoznata za realizaciju tokom 2023. godine.

U toku izvještajnog perioda broj podržanih projekata IT kompanija i NI ustanova iznosi 6, u okviru aktivnosti dodjele grantova za inovativne projekte podrške saradnji naučno-istraživačke zajednice i privrede. Nadalje, broj dodijeljenih grantova od strane Fonda za inovacije iznosi 17, dok je broj podržanih inovativnih programa (programskih linija) 8, a broj podržanih projekata u oblasti IKT 28.

U okviru podsticaja za istraživanje i inovacije u IKT prioritetnoj oblasti u domenu novih tehnologija u privredi dodijeljeno je 15 statusa korisnika podsticajne mjere za ulaganja u udjele startupova.

U Privrednoj komori trenutno se sprovodi proces digitalne transformacije, koji će pored transformacije poslovanja institucije, dati značajan doprinos digitalnoj transformaciji privrede, nudeći niz digitalizovanih servisa i usluga, za čiju je implementaciju neophodan interoperabilan pristup registrima.

U februaru 2022. godine potpisan je **Sporazum o saradnji na realizaciji programa obrazovanja i projekata iz oblasti IT**, između Ministarstva javne uprave, Univerziteta Crne Gore i ICT Cortex-a. Krajnji rezultat potpisanog Sporazuma jeste uspostavljanje Programa za unapređenje kompetencija u oblasti savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija. Kada govorimo o akademskom programu obrazovanja za sticanje digitalnih vještina, Univerzitet Crne Gore planira da uvede poseban program i to program cjeloživotnog učenja koji treba da obezbijedi unapređenje kompetencija u sektoru savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija, a sprovodiće se kroz dva modula:

- Modul - Program za dokvalifikaciju kadrova u ICT sektoru - Ovaj program treba da omogući usavršavanje kadrova koji već posjeduju izvjesna znanja i vještine u oblasti IKT, sa akcentom na programiranje i razvoj softvera. Krajnji cilj jeste da se formira visokostručni kadar koji će biti glavni nosilac inovativnih rješenja u okviru IKT sektora I na kojima počiva ekspertiza domaćih IKT kompanija.
- Modul - Program za prekvalifikaciju kadrova za potrebe širenja i jačanja IKT sektora - Program cjeloživotnog učenja za prekvalifikaciju kadrova ima za cilj neophodno povećanje ukupnog broja zaposlenih u IKT industriji, a sa druge strane doprinosi povećanju zaposlenosti naročito visokoškolaca koji ne mogu naći posao u struci.

U toku je realizacija aktivnosti koje se prepoznate kroz navedeni Sporazum.

Vlada Crne Gore je pristupila Programu **Digital Europe**, i nakon potpisivanja Sporazuma o pristupanju ovom programu sa EU, svim zainteresovanim stranama biće otvorena mogućnost učešća u brojnim projektima koji se finansiraju iz ključnih oblasti: sajber bezbjednost, digitalne vještina, super računarstvo, vještačka inteligencija i obezbjeđivanje široke upotrebe digitalnih tehnologija u privredi i za građane, uključujući i digitalne inovativne hub-ove. Program doprinosi napretku Crne Gore u procesu EU integracija i omogućava bliže upoznavanje sa politikama i načelima funkcionisanja EU.

Program Digitalna Evropa traje u periodu od 2021.-2027. godine, s tim što se svake godine donosi godišnji Radni program. Aktivnom participacijom u programu, Crna Gora će biti u mogućnosti da, kao član, u određenoj mjeri daje predloge na dalji razvoj programa kao i godišnje radne programe, te ima mogućnost aktivnog učešća u izmjenama i dopunama već prepoznatih prioriteta.

Prepoznate ciljne grupe koji mogu biti korisnici ovog programa su prije svega **javne institucije, digitalna i inovaciona zajednica, ali isto tako akademska i biznis zajednica, zatim istraživački centri, NVO sektor itd.**

Smatramo da je ovo veliki iskorak Crne Gore jer pristupanjem Programu Digitalna Evropa pristupamo jedinstvenom digitalnom tržištu koje postaje lako dostupno prepoznatim ciljnim grupama iz Crne Gore, da kroz umrežavanje kandiduju vrhunske projekte i obezbijede finansiranje istih. Imajući u vidu da je Program Digital Europe od strateškog značaja za Crnu Goru sa sveobuhvatnijim konceptom, i da preuzima određene aktivnosti koje su predviđene projektom Montenegro Digital, u narednom periodu Vlada Crne Gore će izvještavati o statusu aktivnosti iz Programa Digital Europe.

Nerealizacija svih ostalih planiranih aktivnosti (prikazanih u tabeli za izvještavanje) za ostvarenje ovog cilja uslovljena čestim organizacionim promjenama koje su uticale na stepen realizacije kao i izazovi koji su pratili da se određene aktivnosti sprovedu shodno zakonskim normama.

Kada su u pitanju indikatori koji prate ovaj operativni cilj, evidentiran je pozitivan trend porasta, čak i za predviđeni period u 2024. godini. Broj trenutno aktivnih IT kompanija je premašio predviđenu vrijednost za 2024. godinu i iznosi 1.358, kao i broj zaposlenih u IKT kompanijama koji iznosi 5.343.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE O SPROVEDENIM AKTIVNOSTIMA

AKCIONI PLAN 2022–2023.
za sprovođenje Strategije digitalne transformacije CG 2022–2026.

STRATEŠKI CILJ I		UNAPREĐENJE KAPACITETA I SPOSOBNOSTI ZA DIGITALNU TRANSFORMACIJU CRNE GORE									
OPERATIVNI CILJ 1.1		Efikasna i efektivna koordinacija i praćenje digitalne transformacije									
Indikator		Početna vrijednost	Vrijednost za 2022.	Ciljana vrijednost do 2024.	Ciljana vrijednost do 2026.						
Procenat prihvaćenih predloga od strane nacionalnog koordinacionog tijela, od ukupnog broja predloženih od strane sektorskih koordinacionih tijela		0	0	70%	100%						
Procenat usvojenih zaključaka od strane Vlade CG na osnovu preporuka nacionalnog koordinacionog tijela		0	0	80%	100%						
BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana (uz obavezno obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.1.1	Uspostavljanje nacionalnog koordinacionog tijela na društvenom nivou u cilju unapređenja procesa digitalne transformacije Crne Gore	Uspostavljeno koordinaciono tijelo na društvenom nivou: Ministarstvo javne uprave je uspostavilo Koordinaciono tijelo za upravljanje procesom digitalne transformacije	Vlada Crne Gore na inicijativu PKCG, AmCham, AMM, Savjet stranih investitora	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano				Nisu potrebna sredstva	
1.1.2	Izrada analize postojeće upravljačke, savjetodavne, infrastrukture na nivou javne uprave	Izrađena Analiza uz preporuke	Generalni sekretarijat Vlade CG sa resornim ministarstv	II kvartal 2022	III kvartal 2022	Nije realizovano	Usljed promjene Vlade CG (42. i 43.) došlo je do ne realizacije ove			Nisu potrebna sredstva	

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.1.4	Izmjena Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima (Sl. List CG br.60/17, 36/18, 59/19, 28/21) u cilju prepoznavanja poslova iz oblasti IKT-a	Izmijenjena Odluka: Izmijenjena Odluka o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima ("Sl. List CG" 139/22 i 151/22)	Ministarstvo finansija MJU	III kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano	n/p	Budžet CG
1.1.5	Izrada analize postojeće kadrovske i tehničko-tehnološke infrastrukture sa predlogom definisanja optimalnog organizacionog oblika za operativno izvođenje IT razvoja i podrške u državnoj upravi	Izrađena Analiza, uz preporuke za optimalni organizacioni oblik i jačanje postojećih kapaciteta: Analiza institucionalnog okvira za digitalno upravljanje je sprovedena u okviru projekta „E-usluge i digitalna infrastruktura kao odgovor na Covid-19”, koji je sproveo UNDP u saradnji sa Ministarstvom javne uprave	MJU GSV	IV kvartal 2022	I kvartal 2023	Realizovano	Nisu potrebna sredstva	
1.1.6	Uspostavljanje kontinuiranog praćenja ključnih indikatora digitalne transformacije putem redovnog izvještavanja na nacionalnom nivou	Definisana lista indikatora i uspostavljeno kontinuirano mjerenje za iste: Indikatori obuhvaćeni MONSTAT-ovim istraživanjem	MONSTAT MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano	Nisu potrebna sredstva	

OPERATIVNI CILJ 1.2		Poboljšanje dostupnosti, interoperabilnosti i upravljanja podacima			
Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost za 2022.	Ciljana vrijednost do 2024.	Ciljana vrijednost do 2026.	
Broj institucija koje objavljuju podatke na Portalu otvorenih podataka	20	20	100	200	
Broj elektronskih registara u metaregistru	12	37	80	150	
Procenat e-usluga koje se vode u katalogu usluga elektronske uprave, a koje po jednom upitu mogu prikupiti podatke više od jednog registra	n/a	0	10% od svih elektronskih usluga iz kataloga e-usluga	20% od svih elektronskih usluga iz kataloga e-usluga	

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana (uz obavezno obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.2.1	Uspostaviti elektronsku evidenciju o svim registrima koji se vode u institucijama nad kojima prepoznati nosioci aktivnosti vrše nadzor (u cilju formiranja sektorskih registara i njihove prijave na Metaregistar)	Broj evidencija sektorskih registara	PKCG MP MZD MER MIF EKIP CBCG	IV kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Trenutno se u PKCG realizuju aktivnosti na projektu Moja eKomora, u okviru koje se definišu i strukturno mijenjaju novi i postojeći registri. Nakon realizacije ove aktivnosti registri će biti prijavljeni za evidenciju i Metaregistar.	Nisu potrebna sredstva			
1.2.2	Održavanje obuka, radionica u cilju pune primjene Zakona o upravnom postupku po principu sprovođenja upravnih aktivnosti na jednom mjestu (Obaveza prikupljanja dokumentacije po službenoj dužnosti i elektronskim putem)	Broj realizovanih obuka, radionica i sl.: Tokom 2022. godine realizovano je: 7 obuka za državne službenike i namještenike, koje je pohađalo ukupno 173 polaznika/ce; 4 obuke za lokalne službenike i namještenike koje je pohađalo 108 polaznika/ca.	UZK MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano		10.000,00 €	3.500,00 €	Budžet	
1.2.3	Izrada analiza trenutnog stanja sistema u cilju efikasnije automatizacije i	Analiza je izradena	MJU	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano		15.000,00 €	28.515,20 €	Donacija DEU	

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

lakše upotrebe sistema JSERP

1.2.4	Uspostavljanje novih funkcionalnosti sistema JSERP na osnovu prethodno sprovedenih analiza	Broj upita od strane građana za uvid u sopstvene podatke Omogućen uvid u posebne sistemske evidencije - radi provjere da li neko neovlašćeno pregledava podatke o građanima	MJU	II kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Ova aktivnost biće realizovana kao dodatna funkcionalnost unaprijeđenog JSERP-a i portala e uprave, Realizacija ove aktivnosti je predviđena do IV kvartala 2023. a aktivnosti su započete u III kvartalu 2022. godine	Nije moguća procjena sredstava dok se ne uradi Analiza	Donacija DEU	Nastaviti sa kontinuiranim aktivnostima u cilju realizacije ove aktivnosti
1.2.5	Izrada liste standarda tehničke interoperabilnosti (uključujući demografske karakteristike korisnika)	Izrađena lista: Izrađena studija izvodljivosti o tehničkoj interoperabilnosti u Cg sa listom standarda iz ove oblasti (lista obuhvata usvojene standarde iz ove oblasti i one koje treba usvojiti)	MJU	I kvartal 2022	III kvartal 2022	Realizovano		10.000,00 €	10.700 Donacija RCC	Budžet CG
1.2.6	Razviti smjernice u obliku vodiča za i institucije, kao pružalaca ili potrošača usluga JSERP (u skladu sa DEI principima)	Smjernice izrađene	MJU	II kvartal 2022	IV kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Tokom 2023.godine se očekuje da bude realizovana ova aktivnost, prolongira se usljed kašnjenja zbog migracije JSERP-a na novu cloud platformu	3.000,00 €	0,00 €	Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.2.7	Unapređenje smjernica za objavljivanje podataka u otvorenom formatu	Unaprijeđene smjernice	MJU	III kvartal 2022	I kvartal 2023	Nije realizovano	IV kvartal 2023	2.000,00 €	0,00 €	Budžet CG
1.2.8	Održavanje hackathona za poslovne zajednice i startapove za stvaranje inovativnih rješenja uz korišćenje otvorenih podataka	Održan jedan hakaton	MJU PKCG	III kvartal 2023	III kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		6.000,00 €		Budžet CG
1.2.9	Identifikovanje i objavljivanje primjera inspirativnih praksi za inovativno korišćenje otvorenih podataka u Crnoj Gori i Evropskoj uniji	Objavljen online dokument: Prikaz inovativnih praksi uz informaciju sa preporukama za unapređenje korišćenja otvorenih podataka u Crnoj Gori	MJU u saradnji sa NVO sektorom, IT zajednicom	IV kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		1.000,00 €		Budžet CG
1.2.10	Usklađivanje zakonske regulative, koja se odnosi na lični identitet građana, u cilju prepoznavanja upotrebe IB-a	Usklađena zakonska regulativa	MUP MJU	III kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano		Nisu potrebna sredstva		Intezivirati pokrenute aktivnosti u saradnji sa MUP-om kako bi se realizovala planirana aktivnosti do kraja 2023. godine
1.2.11	Uspostavljanje elektronske usluge provjere IB-a od strane građana	Uspostavljena elektronska usluga: Uspostavljena elektronska mogućnost provjere IB-a kroz portal za elektronske servise koje pruža MUP	MUP	I kvartal 2022	III kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva		

OPERATIVNI CILJ 1.3

Povećana pokrivenost i modernizacija elektronske komunikacione infrastrukture

Indikator

Početna vrijednost

Vrijednost za 2022.

Ciljana vrijednost do 2024.

Ciljana vrijednost do 2026.

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

Udio građana koji koriste internet	82,20%	82,40%	86%	89%
Procenat pokrivenosti domaćinstava fiksnim BBom brzinom od 100Mbps+	76,70%	78,46%	81,6%	86,4%
Procenat pokrivenosti stanovništva mobilnim BBom brzinom od 10 Mb/s+	97,20%	97,47%	98%	99%

BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana (uz obavezno obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
1.3.1	Uspostavljanje Nacionalnog plana razvoja širokopojasnih mreža velikih brzina	Uspostavljen Nacionalni plan razvoja širokopojasnih mreža velikih brzina	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (MER)	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2024. Ova aktivnost je u okviru projekta Razvoja infrastrukture za širokopojasni pristup internetu u Crnoj Gori, i za ovu aktivnost je planirano izdvajanje iz budžeta u visini od 30.000.00€. Sredstva nijesu utrošena, jer aktivnost nije započeta, s obzirom da je usko vezana za aktivnost Tehničke pomoći za ažuriranje dokumentacije (dobijenog granta od	20.000,00 €		Budžet CG	

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

							525.000€ od WBIF-a) za Projekat „Razvoj infrastrukture za širokopolasni pristup internetu“. Ova aktivnost će započeti krajem marta 2023, a ukupno će trajati 18 mjeseci, i u okviru ovih 18 mjeseci, kada će se raspisati i javni poziv za konsultantske usluge za izradu “ Nacionalnog plana razvoja širokopolasnih mreža velikih brzina“.	
1.3.2	Usaglašavanje sa EU legislativom: Transponovanje i efikasna primjena Direktive EU o smanjenju troškova širokopolasnog pristupa 2014/61/EU	Usvojen Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina	MER	II kvartal 2022.	IV kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.3.3	Transponovanje i efikasna primjena Direktive EU o evropskom elektronskom komunikacionom kodu 2018/1972	Usvojen Zakon o elektronskim komunikacijama	MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023. Planirano je donošenje novog Zakona o elektronskim komunikacijama za IV kvartal 2023.godine, u cilju usaglašavanja regulatornog okvira u oblasti elektronskih komunikacija sa EU regulativom, čime će se izvršiti transponovanje Direktive 2018/1972/EU o Evropskom elektronskom komunikacionom zakoniku u pravni poredak Crne Gore, usklađivanje sa Zakonom o državnoj upravi kao i prenošenje dijela EU Direktive 2014/61 čime se uređuje način funkcionisanja fizičke infrastrukture prilagodene mrežama velikih brzina.	20.000,00 €	Budžet CG
-------	--	---	-----	----------------	-----------------	------------------	--	-------------	-----------

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.3.4	Formiranje Nacionalne kancelarije/direkcije za širokopojasni pristup internetu	Uspostavljena nacionalna kancelarija/direkcija za kompetentnost u oblasti širokopojasnog pristupa: Formirana je Direkcija za širokopojasni pristup internetu	MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva	
1.3.5	Izrada Strategije/Plana za uvođenje 5G u Crnoj Gori	Izrađena Strategija/Plan za uvođenje 5G U Crnoj Gori	MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Djelimično realizovano	II kvartal 2023. Usljed promjene Vlade CG (42. i 43.) došlo je do kašnjenja u realizaciji ove aktivnosti. Obavljena je Javna rasprava na Nacrt Strategije. Nastavljene su dalje aktivnosti u cilju usvajanja iste.	20.000,00 €	Budžet CG
1.3.6	Izrada analize uporednih cijena usluge pristupa internetu za rezidencijalne i biznis korisnike u zemljama regiona i EU sa preporukama korekcija cijena ukoliko postoji potreba	Izrađena Analiza sa preporukama	PKCG EKIP MER	III kvartal 2022	I kvartal 2023	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Planirana aktivnost nije realizovana zbog preopterećene agende PKCG i ostalih aktera u naznačenom periodu.	Nisu potrebna sredstva	Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.3.7	Dodjela radio-frekvencija iz opsega namijenjenih za 5G	Sproveden postupak dodjele radio-frekvencija iz opsega namijenjenih za 5G: Mobilnim operatorima su dodijeljene radio-frekvencije iz opsega 700 MHz i 3,6 GHz, dok su radio-frekvencije iz opsega 26 GHz ostale nedodijeljene zbog nezainteresovanosti mobilnih operatora za njihovu dodjelu i korišćenje.	EKIP MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano		170.000,0 0 €	113.570,6 0 €	Budžet EKIP-a
1.3.8	Izrada elaborata o određivanju najnižeg iznosa jednokratne naknade za dodjelu odobrenja za korišćenje radio frekvencija	Elaborat izrađen: Izrađen elaborat o određivanju najnižeg iznosa jednokratne naknade za dodjelu odobrenja za korišćenje radio frekvencija	MER EKIP	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano		30.000,00 €	23.714,76 €	Budžet CG
1.3.9	Izrada tehničkog plana povećanja brzine komunikacionih linkova sa okvirnom procjenom budžeta	Izrađen tehnički plan i procijenjen budžet	MJU	II kvartal 2022	III kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Realizacije ove aktivnosti je prolongirana iz razloga što je Vladina infrastruktura u III kvartalu 2022. bila pod sajber napadom i svi kapaciteti MJU-a su bili usmjereni na rješavanju tog problema		Nisu potrebna sredstva	
1.3.10	Tehnička implementacija 10Gbit/s komunikacija	Broj institucija sa kojima je uspostavljena 10 Gbit/s komunikacija	MJU	II kvartal 2023	III kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		200.000,0 0 €		Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

		reakreditovane ustanove visokog obrazovanja	a, Univerzitet i							
1.4.2	Kreiranje modela stipendiranja studenata ICT programa	Krieran model stipendiranja	MP, MJU,PKCG, ICT klasteri, Naučno-tehnološki centar	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023. Aktivnost nije realizovana iz razloga što Direktorat za visoko obrazovanje nije bio blagovreneno informisan o mjeri tako da je već bila realizacija konkursa za dodjelu stipendija pri kraju realizacije za 2022/23 godinu	2.500,00 €	Budžet CG	
1.4.3	Stipendiranje studenata iz oblasti IKT-a	Broj stipendiranih studenata - realizacija 3 stipendije za doktorska istraživanja iz oblasti IKT	MP, MJU, ICT klasteri, PKCG, Naučno-tehnološki centar	II kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano		36.000,00 €	Sredstva u iznosu od 44.608 eura već su bila uplaćena u 2021. godini za realizaciju istraživanja u 2022. godini, dok u 2022. godini nije bilo uplate jer su doktorska istraživanja u završnoj fazi.	Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.4.4	Sprovođenje one-stop-shop modela za 75 mladih sa akcentom na unapređenju digitalnih vještina	Broj obučanih mladih ljudi: 75	MJU NVO	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano		91.420,00 €	Nema informacija	Donacija EK
1.4.5	Izrada Analize ponude programa iz oblasti IKT-a organizatora obrazovanja odraslih	Izveštaj o Analizi ponude programa iz oblasti IKT-a organizatora obrazovanja odraslih	MP, MJU, CSO, Organizatori obrazovanja odraslih	I kvartal 2022.	II kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Aktivnost nije realizovana iz razloga što Direktorat kojem je u nadležnosti ova oblast nije obaviješten o ovoj aktivnosti	2.000,00 €		Budžet CG
1.4.6	Kreiranje i akreditovanje novih programa obuke iz oblasti IKT-a organizatora obrazovanja odraslih	Broj akreditovanih novih programa: Logate akademija je uz podršku Centra za stručno obrazovanje pripremila 4 programa obrazovanja za sticanje ključnih vještina: - Osnove mašinskog učenja -Administriranje računarskih mreža - Izrada veb aplikacija pomoću word press-a -Administriranje linux servera. U okviru Projekta EPALE je program za razvoj digitalne ključne kompetencije Primjena digitalnih alata u nastavi za odrasle polaznike	MP, MJU, CSO, PKCG, ICT klaster, Organizatori obrazovanja odraslih	III kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano		20.000,00 €	Nema informacija	Budžet CG
1.4.7	Realizacija programa obuke iz oblasti IKT-a organizatora obrazovanja odraslih	Broj obučanih osoba iz oblasti IKT-a	MJU, ZZZCG, Organizatori obrazovanja odraslih	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		70.000,00 €		Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

1.4.8	Izrada analize kojom će se utvrditi postojeći nivo znanja i vještina u oblastima STEMa i digitalne transformacije	Izrađena analiza	MJU UNDP	III kvartal 2022	II kvartal 2023	Djelimično realizovano	IV kvartal 2023. Usljed promjene Vlade CG (42. i 43.) došlo je do kašnjenja u realizaciji ove aktivnosti. Navedena aktivnost nije realizovana u predviđenom roku, zbog čega se sami rok za realizaciju prolungira imajući u vidu i činjenicu da predložena aktivnost nije u nadležnosti Ministarstva javne uprave kako je prethodno definisano strateškim dokumentom	50.000,00 €		Donatroska podrška
1.4.9	Realizacija obuka za osobe sa invaliditetom iz IKT oblasti	Broj obučениh osoba	MJU, Organizatori obrazovanja i odraslih	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		42.000,00 €		Budžet CG
1.4.10	Realizacija obuka za starija lica iz IKT oblasti	Broj obučениh osoba	MJU, Organizatori obrazovanja i odraslih	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		42.000,00 €		Budžet CG
1.4.11	Realizacija obuka za RE populaciju iz IKT oblasti	Broj obučениh osoba	MJU, Organizatori obrazovanja i odraslih	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		14.000,00 €		Budžet CG
1.4.12	Realizacija obuka za osobe sa invaliditetom za upotrebu opcija	Broj obučениh osoba	MJU, Organizacije OSI	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Aktivnosti na realizaciji obuka će se nastaviti kako bi tokom	1.500,00 €	0,00 €	Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

ePristupačnosti na portalu gov.me

2023. bile organizovane iste u saradnji sa Savezom slijepih.

STRATEŠKI CILJ II		JAČANJE DIGITALNE SVIJESTI CRNOGORSKOG DRUŠTVA I DIGITALNE KONKURENTNOSTI IKT SEKTORA									
OPERATIVNI CILJ 2.1		Podizanje svijesti građana i privrede o važnosti digitalnog razvoja									
Indikator		Početna vrijednost	Vrijednost za 2022	Ciljana vrijednost do 2024.	Ciljana vrijednost do 2026.						
Procenat državnih organa koji su aktivno uključeni u komunikacionoj kampanji		/	0	50% državnih organa u odnosu na ukupan broj	75% državnih organa u odnosu na ukupan broj						
Procenat građana informisanih o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga		22% građana sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama	53,1% ⁸ 33% (MONSTAT)	45% građana sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama	65% građana sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama						
Procenat informisanosti privrede o dostupnosti i načinu korišćenja elektronskih usluga		87% privrede sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama	59,4% ⁹ 81,9% (MONSTAT)	90% privrede sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama	95% privrede sebe smatra uglavnom ili potpuno upoznatim sa elektronskim uslugama						
BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana (uz obavezno obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
2.1.1	Uspostavljanje internog koordinacionog tijela državne uprave za definisanje i	Formirano koordinaciono tijelo	MJU (PR služba)	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Nije realizovano	III kvartal 2023 Ova aktivnost je u planu da se realizuje u cilju pripreme	Nisu potrebna sredstva			

⁸ Vrijednost indikatora iz [Istraživanja Ocjena zadovoljstva postojećim i identifikacija potreba za novim e-uslugama – istraživanje sa građanima i biznis zajednicom – 2022](#)

⁹ Vrijednost indikatora iz [Istraživanja Ocjena zadovoljstva postojećim i identifikacija potreba za novim e-uslugama – istraživanje sa građanima i biznis zajednicom – 2022](#)

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

implementaciju
komunikacione
kampanje

							Akcionog plana za Plan komunikacije Ista nije realizovana u toku zbog organizacionih i kadrovskih promjena koje su nastale u Vladi Crne Gore			
2.1.2	Izrada smjernica za pripremu komunikacionih kampanja u skladu sa DEI principima	Broj orodnjenih komunikacionih kampanja	MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Nije realizovano	Navedena aktivnost nije realizovana u predviđenom roku, imajući u vidu organizacione promjene koje su nastale i činjenicu da predložena aktivnost nije u nadležnosti Ministarstva javne uprave kako je prethodno definisano strateškim dokumentom, od realizacije iste se odustaje	5.000,00 €		Donatroska sredstva UNDP
2.1.3	Izrada Komunikacione kampanje u oblasti digitalne transformacije za građane i privredu	Izrađena Komunikaciona kampanja i prateći Komunikacioni Plan (KP): Izrađen DRAFT dokumenta	MJU (koordinatori) + drugi državni organi koji su dio internog koordinacionog tijela + PKCG +NVO + eksterni ekspert	II kvartal 2022	III kvartal 2022	Realizovano	III kvartal 2023 MJU je tokom 2022. radilo na donošenju DRAFT dokumenta. Isti se unapređuje u cilju njegovog usvajanja.	10.000,00 €	Donacija	Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

		(komunikol og)								
2.1.4	Sprovođenje aktivnosti iz komunikacione kampanje	Broj sprovedenih promotivnih aktivnosti	MJU	IV kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	IV kvartal 2023 Ova aktivnost direktno zavisi od realizacije izrade Komunikacione kampanje koja treba da obuhvati Akcioni plan po kojem će se realizovati ova aktivnost	100.000,00 €		Budžet CG
2.1.5	Sprovođenje Istraživanja o zadovoljstvu građana i građanki i biznis zajednice o elektronskim uslugama u Crnoj Gori	Broj sprovedenih istraživanja: 2	MJU UNDP	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano		70.000,00 €	47.191,00 €	Donacija DEU
2.1.6	Organizacija karavana digitalne edukacije za građane i biznis zajednicu	Broj realizovanih karavana (po regijama): 0 karavana u 2022	MJU, ZO, NVO	III kvartal 2022	I kvartal 2023	Nije realizovano	Navedena aktivnost će biti predviđena kroz Akcioni plan komunikacione kampanje, te shodno tome nema potrebe predviđati realizaciju iste ovim AP kroz 2023.	10.000,00 €		Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

2.1.7	Razvoj promotivnih kampanja baziranih na rezultatima dobijenim sprovođenjem istraživanja o zadovoljstvu građana i biznis zajednice (smanjenje digitalnog rodnog jaza, benefiti upotrebe targetiranih e-usluga za građane i biznis zajednicu)	Broj video materijala /infografika za targetirane e-usluge Broj kampanja za smanjenje digitalnog rodnog jaza Realizovano: -Infografik o istraživanju – građani -Infografik o istraživanju – privreda -Human-centered story za e-upis na UCG i dom -TV spot za promociju e-usluga.	MJU, ključni organi državne uprave targetiranih e-usluga, UNDP	I kvartal 2022	I kvartal 2023	Realizovano		65.000,00 €	21.000,00 €	Donacija DEU
2.1.8	Organizovanje događaja peer to peer misije: Privreda digitalnog doba	Održana jedna peer to peer misija	PKCG, MJU, MER, ZO, NVO	IV kvartal 2022	IV kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Planirana peer to peer misija nije realizovana zbog preopterećene agende PKCG u naznačenom periodu.	2.500,00 €		Budžet PKCG
2.1.9	Izrada kampanje za promociju značaja digitalizacije i upotrebe novih LK za građane i biznis zajednicu	Izrađena i sprovedena kampanja: Sprovedena komunikaciona Kampanja za promociju značaja i upotrebe elektronskih ličnih karti u procesu digitalizacije za građane/građanke, pod sloganom „Uze li novu ličnu?“	MJU, MUP, UNDP	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano		n/p		Nema informacija Donacija, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva
2.1.10	Organizovanje promotivnog predavanja u školama - Djevojčice iz ICT-ja za djevojčice u ICT-ju	Broj organizovanih predavanja	PKCG MP	III kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Tokom aprila 2023 g. biće organizovano niz predavanja, u saradnji sa MP. Priprema je u toku.	Nisu potrebna sredstva		

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

2.1.1 1	Organizovanje događaja/posjete ICT kompanijama, u kojima posluju većinom osobe ženskog pola, za grupe od 10 djevojčica	Broj organizovanih posjeta	PKCG MP	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Do kraja predviđenog za završetak aktivnosti biće organizovane 3 posjete za grupe od po 10 djevojčica. Zbog organizacionih ograničenja planirane posjete nijesu realizovane. Priprema je u toku.	500,00 €	Budžet PKCG
------------	--	----------------------------	------------	----------------------	-----------------------	------------------------	--	----------	----------------

OPERATIVNI CILJ 2.2 Unapređenje kvaliteta, količine i upotreba e-usluga

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost za 2022	Ciljana vrijednost do 2024.	Ciljana vrijednost do 2026.
Index on-line usluga (OSI)	0,5412	0,5528	10%	20%
Udio jedinstvenih korisnika koji su koristili ličnu kartu za identifikaciju/potpis prilikom korišćenja elektronskih usluga	n/a	504	20%	50%
Broj korisnika elektronske identifikacije i usluga od povjerenja (izuzev MUP-a)	20.519	26.690	22.570	27.084

BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana (uz obavezno obrazloženje)	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
-----	---	---------------------	----------------------	--------------------------	----------------------------	--	---	--------------------	----------------------	--------------------	---

2.2. 1	Uspostavljanje Operativnog tima za razvoj e-usluga i interoperabilnost	Uspostavljen međuresorni operativni tim	MJU	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Aktivnost nije realizovana iz razloga što će se kroz uspostavljanje Koordinacionog tijela za praćenje	Nisu potrebna sredstva			
-----------	--	---	-----	----------------------	-----------------------	------------------	--	------------------------	--	--	--

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

							procesa digitalne transformacije kreirati određeni timovi po prioritnim oblastima			
2.2.2	Izrada metodologije na nivou državne i lokalne uprave za standardizaciju i razvoj korisnički orjenitisanih e-usluga	Izrađena Metodologija	MJU + Operativni tim	II kvartal 2022	IV kvartal 2022	Djelimično realizovano	IV kvartal 2023. Usljed promjene Vlade CG (42. i 43.) došlo je do kašnjenja u realizaciji ove aktivnosti. MJU je u saradnji sa ekspertima angažovanim od strane UNDP-a u izvještajnom periodu pokrenulo aktivnosti na definisanju Draft dokumenta Metodologija. Kroz UNDP projekat pripremljen je Portfolio Management Sistem koji nije prihvaćen od strane MJU i ne može se smatrati kao metodologija koja je predviđena ovim planom	30.000,00 €	0,00 €	Budžet CG
2.2.3	Definisanje smjernica za izvještavanje o elektronskim	Definisane i usvojene smjernice	MJU	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023		2.500,00 €		Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

uslugama javne
administracije ka
MJU

2.2. 4	Uspostavljanje novih elektronskih servisa, visokog nivoa sofisticiranosti, za građane i privredu koji će se bazirati na elektronskoj razmjeni podataka i/ili mogućnošću elektronske naplate putem sistema za elektronsko plaćanje (NSNAT)	Broj elektronske usluge visokog nivoa sofisticiranosti: 6	MJU UNDP	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano		280.000,00 €	13.200 Donacija 6.700 Budžet	Donacija DEU
2.2. 5	Uspostavljanje servisa za prijavu rođenja i smrti kojom bi zdravstvene ustanove elektronskim putem podnosile zahtjeve MUP-u	Razvijen servis	MUP MZD UNDP	III kvartal 2022	III kvartal 2023	Djelimično realizovano		20.000,00 €	ugovor je sklopljen na iznos od 88,997.78 EUR, ali je isti uključuje analize GSB-a i razvoj 5 elektronskih usluga među kojima su i dvije navedene	Donacija DEU
2.2. 6	Uspostavljanje sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju NS eID (uspostavljanje Single Sign on mjesta)	Uspostavljen sistem NSeID: NS eID integrisan sa Portalom eUprave	MJU	I kvartal 2022	III kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva		
2.2. 7	Razvijanje novih servisa (servis za podnošenje zahtjeva za LK, pasoš, vozačku...) uz postupak identifikacije sa	Broj uspostavljenih servisa uz postupak elektronske identifikacije	MUP	II kvartal 2022	II kvartal 2023	Nije realizovano	IV kvartal 2023 Trenutno MUP radi na realizaciji novih i unapređenju	15.000,00 €		Donacija DEU

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

	sertifikatima izdatim na ličnoj karti						postojećih servisa			
2.2.8	Obezbjedivanje čitača za nove lične karte besplatne ili po povlašćenim cijenama	Broj obezbijedenih besplatnih čitača za građane: Obezbijedeno 10.000 čitača	MJU MUP UNDP	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano		5.000,00 €	37.900,00 €	Donacija DEU
2.2.9	Uspostavljanje elektronskih servisa za uvid u lične podatke iz registara, kao i provjera korisnika koja institucija je koristila njihove lične podatke	Uspostavljen servis za uvid u lične podatke	MUP	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Omogućen je portal na koji se građani identifikuju sa LK i u kojem se dobiju lični podaci za sebe i za maloljetnu djecu. Za ovaj dio nije bilo dodatnog utroška novca. Uvid u podatke o korisniku koji je koristio podatke će biti u drugom dijelu projekta za koji je tenderska procedura u toku.	5.000,00 €	0,00 €	Donatorska sredstva

OPERATIVNI CILJ 2.3 Unapređenje i razvoj IKT sektora

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost za 2022	Ciljana vrijednost do 2024.	Ciljana vrijednost do 2026.
Broj aktivnih IKT kompanija	970	1.358	1.115	1,230
Broj zaposlenih u IKT kompanijama	4.441	5.343	4.885	5.500

BR.	Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka aktivnosti	Datum završetka aktivnosti	Status realizacije indikatora rezultata/ semafor	Novi rok za realizaciju ukoliko aktivnost u primarno datom roku nije realizovana	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
-----	---	---------------------	----------------------	--------------------------	----------------------------	--	--	--------------------	----------------------	--------------------	---

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

(uz obavezno obrazloženje)									
2.3.1	Obezbjeđenje popusta od strane ICT kompanija u cilju realizacije Subvencija za kupovinu računarske opreme od strane socijalno ugroženih kategorija i studenata	Broj IKT kompanija koje su obezbijedile popuste	ICT sektor	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Nije realizovano	Aktivnost koja je zavisila od dodjele Subvencija i koja se neće sprovesti, imajući u vidu da se odustalo od planiranih dodjela subvencija	Budžeti kompanija	Donacija ICT kompanija
2.3.2	Subvencije za kupovinu računarske opreme i periferija za socijalno ugrožene kategorije	Iznos dodijeljenih subvencija za socijalno ugrožene kategorije	MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Nije realizovano	Ova aktivnost se neće sprovesti iz razloga što MJU nema Zakonski osnov da sprovodi subvencije	200.000,00 €	Budžet CG
2.3.3	Subvencije za kupovinu računarske opreme i periferija za učenike i studente	Iznos dodijeljenih subvencija za učenike i studente	MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Nije realizovano	Ova aktivnost se neće sprovesti iz razloga što MJU nema Zakonski osnov da sprovodi subvencije	200.000,00 €	Budžet CG
2.3.4	Praćenje i analiza sprovođenja poreske politike uz preporuke izmjena u zakonskom okviru u cilju posebnog prepoznavanja IT kompanija i IT kadrova	Broj inicijativa/predloga ka Vladi CG	PKCG	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano	Do sada od strane IT sektora, na poziv da upute inicijative, nije bilo preporuka za izmjene u zakonskom okviru u cilju posebnog prepoznavanja IT kompanija i IT kadrova.	Nisu potrebna sredstva	Budžet

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

							Poziv je otvoren.		
2.3.5	Izrada Analize neophodnih aktivnosti u cilju pune implementacije eRačuna, sa prepoznavanjem i identifikovanjem smetnji za institucionalnu implementaciju eRačuna	Izrađena analiza	Ministarstvo finansija, MJU, Poslovne asocijacije	I kvartal 2022	III kvartal 2022	Djelimično realizovano	III kvartal 2023. U cilju realizacije aktivnosti koje se odnose na uvođenje elektronskog računa, u toku je izrada Analize neophodnih aktivnosti u cilju pune implementacije eRačuna od strane Ministarstva finansija, kojom su u radnoj verziji planirane izmene legislative, a koje su jednim dijelom implementirane izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.	Nisu potrebna sredstva	Budžet
2.3.6	Izmjena legislative u cilju omogućavanja implementacije eRačuna na osnovu analize	Izmijenjena legislativa	Ministarstvo finansija, MJU	III kvartal 2022	IV kvartal 2023	Djelimično realizovano		Nisu potrebna sredstva	

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

2.3.7	Kreiranje ambijenta za privlačenje stranih investicionih fondova u IKT sektor	Visina direktnih stranih investicija u IKT	Agencija za investicije, Ministarstvo o finansija	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Nije realizovano	Ova aktivnost nije definisana u pravcu djelovanja Agencije za investicije Crne Gore, naime Agencija može da usmjerava kompanije iz IKT sektora ali ne i da kreira ambijent koji se odnosi na privlačenje investicionih fondova u IKT sektoru	Nisu potrebna sredstva		
2.3.8	Implementacija propisa koji se tiču olakšica za digitalne nomade i privlačenje deficitarnih IKT kadrova iz inostranstva	Broj digitalnih nomada: Podneseno 13 zahtjeva za dobijanje dozvole privremenog boravka digitalnog nomada	MUP	I kvartal 2022	II kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva		
2.3.9	Zajedničko učešće na projektima iz domena IKT, kroz partnerstvo privrednih društava sa akademskim i naučnim organizacijama	Broj realizovanih projekata iz domena IKT, kroz partnerstvo privrednih društava sa akademskim i naučnim organizacijama: 1 projekat: Program cjeloživotnog učenja (CŽU) za unapređenje kompetencija u oblasti savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija	Univerzitet i, Privreda	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano		Nisu potrebna sredstva		
2.3.10	Grantovi za inovativne projekte podrške saradnji naučnoistraživačke zajednice i privrede	Broj podržanih projekata IT kompanija i NI ustanova: 6	MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano		600.000,00 €	528.710,00 (Nacionalni budžet)	500.000 (Privatni sektor)

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

2.3.1 1	Jačanje kapaciteta Fonda za inovacije	Broj dodijeljenih grantova od strane Fonda za inovacije: 17	MER, Fond za inovacije Crne Gore	I kvartal 2022	II kvartal 2023	Realizovano	350.000,00 €	230.000,00 (Nacionalni budžet) 106.000,00 (EU - TESIS3)	Budžet CG Donatorska sredstva
2.3.1 2	Osnivanje Kancelarije za tehnološki transfer	Izrađena Studija proizvodljivosti Osnovana kancelarija	MER, Naučno-tehnološki park Crne Gore	I kvartal 2022	III kvartal 2023	Djelimično realizovano	30.000,00 €	4.729,86 (Donatori)	Donatorska sredstva
2.3.1 3	Podrška inovativnim programima i projektima u prioritetnom sektoru - IKT	Broj podržanih inovativnih programa i projekata: Broj podržanih inovativnih programa (programskih linija) 8, Broj podržanih projekata u oblasti IKT: 28	MER, Fond za inovacije Crne Gore	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano	1.000.000,00 €	770.880,87 (Nacionalni budžet) 1.123.970,78 (Privatni sektor)	Budžet CG
2.3.1 4	Podsticaji za istraživanje i inovacije u IKT prioritetnoj oblasti u domenu novih tehnologija u privredi	Broj dodijeljenih statusa korisnika podsticajnih mjera u prioritetnoj oblasti IKT: 15 statusa korisnika podsticajne mjere za ulaganja u udjele startapova	MER	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Realizovano	n/p	1.500.000,00 (Odricanje od prihoda iz državnog budžeta koje prispijeva u I kvartalu 2023.)	Mjera podrazumijeva umanjenja, olakšice ili oslobođanja u odnosu na set zakonski utvrđenih fiskalnih podsticaja
2.3.1 5	Podsticaji za kompanije koje izvoze IT usluge i proizvode	Broj dodijeljenih kredita: Odobrena 2 plasmana koja se mogu tretirati kao podsticaji za kompanije koje izvoze IT usluge i proizvode	Investiciono-razvojni fond Crne Gore (u saradnji sa institucijama nadležnim za datu oblast)	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	Realizovano	Sredstva nije moguće procijeniti jer je u pitanju dodjela kredita po zahtjevu	267.500,00 €	Investiciono-razvojni fond
2.3.1 6	Subvencije za studijske posjete inostranstvu koje imaju za cilj sklapanja novih poslova na	Broj subvencija kroz Programsku liniju za podršku internacionalizaciji u okviru Programa za unapređenje	MER	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	Za izvještaj AP 2023	200.000,00 €		Budžet CG

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022.

internacionalnom
tržištu

konkurentnosti
privrede

2.3.1 7	Subvencije za organizaciju IKT konferencija, festivala, samita i sajмова u Crnoj Gori	Broj organizovanih događaja međunarodnog karaktera i događaja lokalnog karaktera	MJU	I kvartal 2022	IV kvartal 2023	Nije realizovano	Ova aktivnost se neće sprovesti iz razloga što MJU nema Zakonski osnov da sprovodi subvencije	200.000,00 €	Budžet CG
2.3.1 8	Uspostavljanje uputstava i preporuka u cilju olakšavanja učestvovanja crnogorskih IKT kompanija na međunarodnim tenderima (mogućnost dodatnog plusa za konzorcijume sastavljene od lokalnih firmi)	Objavljeno uputstvo	Ministarstvo finansija	II kvartal 2022	III kvartal 2022	Nije realizovano	III kvartal 2023 Aktivnost nije realizovana zbog organizacionih promjena koje su uslijedile nakon izglasavanja nepovjerenja 42. Vlade CG	Nisu potrebna sredstva	

IV PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Ključni izazovi i prioriteti

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije za 2022. godinu pokazao je da je veći dio aktivnosti realizovan ili je njihova realizacija u toku, ali i da postoje aktivnosti koje zahtijevaju dodatne intervencije od institucija nosilaca ovih aktivnosti.

Ocjena privrednog sektora, konkretno ICT sektora, je da Crna Gora nije napravila značajne korake u implementaciji Strategije digitalne transformacije Crne Gore, te da se digitalna transformacija u državi, u svim segmentima, odvija sporo. Proces izrade Strategije bio veoma inkluzivan, naročito za ICT zajednicu, čija su očekivanja bila da će Crna Gora napokon iskoristiti šansu za napredak kroz digitalnu transformaciju, na koju ovaj sektor ukazuje više od deceniju.

Jedna od preporuka za naredni period jeste da se uspostavi saradnja sa međunarodnim organizacijama koje bi dale podršku, ekspertske i finansijske, za sprovođenjem pojedinih aktivnosti, kako bi se ubrzala implementacija ove Strategije.

Jedan od bitnijih segmenata koji utiče na stepen realizacije aktivnosti jeste kontinuirano praćenje realizacije Strategije i nadzor nad kvalitetom i dinamikom planiranih aktivnosti. Samim tim Strategijom je predviđen monitoring, koji vrši Komisija za praćenje sprovođenja Strategije digitalne transformacije čime bi se obezbijedilo redovno prikupljanje i analiza podataka o postizanju ciljeva i rezultata u toku sprovođenja aktivnosti. Uspostavljanje navedene Komisije, kao mehanizma monitoringa i nadzora predstavlja osnovni korak u procesu praćenja sprovođenja Akcionih planova Strategije digitalne transformacije.

Pored navedenog, veoma je bitno uspostaviti uspješnu i djelotvornu koordinaciju i saradnju između institucija, koje su glavni akteri u procesu uspješne digitalizacije, kao što su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Lokalne samouprave i ostali.

Nadalje, preporučuje se jasnije koncipiranje pojedinih aktivnosti kao i definisanje budžeta za iste u Akcionom planu Strategije za 2024-2026. sa definisanim konkretnim nosiocima i odgovornostima kako bi monitoring implementacije Strategije bio na mnogo većem nivou i kako bi korektivni mehanizmi mogli biti pravovremeno pokrenuti ako se utvrde problemi u implementaciji. Samim tim, potrebno je da Komisija za praćenje sprovođenja Strategije digitalne transformacije sa relevantnim akterima u procesu digitalne transformacije, pokrene aktivnosti na izradi Akcionog plana za period 2024-2026.

Takođe, potrebno je planirati nerealizovane aktivnosti, koje su od značaja, narednim Akcionim planom u ovoj oblasti i nastaviti realizaciju djelimično realizovanih.